

sosyalist sistemin barış
çağrularına emperyalizmin cevabı

SOĞUK SAVAŞ KIŞKIRTMASI

16

EL
KİTAPLARI
DİZİSİ

SOSYALİST SİSTEMİN BARİŞ
ÇAĞRILARINA EMPERYALİZMİN CEVABI

SOĞUK SAVAŞ KİŞKİRTMESİ

İNFÖ - TÜRK AJANSI
Araştırma-Çeviri-Belge Bölümü
Elkitapları Dizisi: 16
Brüksel - Mart 1980

AGENCE INFO-TÜRK
Section de
Recherche-Traduction-Documentation

Square Ch. M. Wiser 13, Bte 2
1040 Bruxelles
Tél: 230 34 72

D/1980/2198/36

GİRİŞ

Daha önceki çeşitli yayınlarımızda belgeler ve kanıtlarla ortaya koyduğumuz ABD emperyalizminin militarist tırmanışı, 1979 yılı kapanırken, bir yandan Avrupa topraklarına orta menzilli Pershing-II ve Cruise nükleer füzelerinin yerleştirilmesi projesinin ABD tarafından NATO ortaklarına kabul ettirilmesiyle, öte yandan Ortadoğu bölgesinde yeni emperyalist komplolarla iyiden iyiye hızlandırılmıştır. 1980 yılı, yani yirminci yüzyılın son yirmi yılı, uzun zamandan beri uluslararası diplomasi adı bile unutulmaya başlayan soğuk savaş isterisinin yeniden alabildiğine körüklenmesiyle açılmıştır. Ortadoğu halklarına ve özellikle de Afgan devrimine karşı girişilen emperyalist komploları boşa çıkartmak için Sovyetler Birliği'nin enternasyonalizm ilkelerine sadık kalarak Afganistan'a silahlı yardımda bulunması, "Sovyet tehlikesi" uydurmacasının yeniden allanıp pullanıp piyasaya sürülmesi için vesile sayılmış, bu gözü dönmüş militarist tırmanış, insanlar ve halklar arasında kardeşliğin pekiştirildiği olaylardan biri

olan 1980 Olimpiyatları'nın yapılmasını baltalama noktasına kadar vardırılmıştır.

Tehlike nereden gelmektedir? Savaş kundakçısı kimdir? Gerçek barışsever güçler hangileridir? Tam bir kavram kargaşası içinde, emperyalizmin emrindeki kitle iletişim araçları, her türlü dürüstlük ölçüsünü ayaklar altına alarak, tek yanlı, uydurma, abartılmış yayınlarla yangına körükle girerek soğuk savaş atmosferini tüm dünya halklarına benimsetmeğe çalışmaktadır.

Oysa, bugünkü militarist tırmanış, son birkaç ayın sorunu olmadığı gibi, Sovyetler Birliği'nin Afgan Devrimi'ne çok yönlü yardımlarını yoğunlaştırmasıyla da başlamış değildir.

Emperyalizm yıllardan beri dünya barışını dinamitlemek, militarizmi tırmandırmak için hinoğlühince planlar kotarıp Avrupa'daki ve Üçüncü Dünya ülkelerindeki satılık işbirlikçileri aracılığıyla uygulamaya sokmağa çabalamaktadır.

1979 Haziran'ında yayınladığımız bir diğer broşürde, şu gerçeğe dikkat çekilmekteydi:

"Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkiler konusunda ABD egemen çevrelerinde özellikle son iki yıldan beri sert bir iç mücadele dikkati çekmektedir. Detant'ı tehlikeye atarak dünyayı soğuk savaşa, yeni çatışmalara ve sınırsız bir askeri yarışmaya sokmayı amaçlayan gruplar bu mücadelede ağır basmaktadır. Sadece ABD Cumhurbaşkanı'nın ve diğer yüksek düzeydeki yöneticilerinin beyanları değil, aynı zamanda Washington'un bazı somut kararları ve uygulamaları da, bu olumsuz gelişimi doğrulamaktadır.

"ABD yönetimi, özellikle Başkan Carter'ın Beyaz Saray'a girmesinden sonra elle tutulur bir şekilde geriye çarkederek siyasal planda barış düşmanı, askeri planda militarist, ideolojik planda azgınca anti-komünist ve anti-sovyetik bir tutuma sürüklendiği. Bu geriye dönüş siyasetinin mimarı ise, bugün ABD, Avrupa ve Japonya emperyalist merkezle-

rinin çıkarlarını uzlaştırmak üzere dünya sosyalist sistemine karşı ortak savaş vermeyi sağlamak amacıyla kurulan Trilateral (Üçlü) Komisyon'dur. İşte bu komisyonun kurucusu ve kuramcısı ise, halen Başkan Carter'ın Ulusal Güvenlik İşleri Başdanışmanı, yani akıl hocası Zbigniew Brzezinski'dir."(*)

O broşürün yayınlandığı tarihte tesbit edilen militarist tırmanışın daha sonraki altı ay içerisinde nasıl bir gelişme gösterdiğini ise bir başka belge özet olarak şöyle sergilemektedir:

"Amerikan emperyalizminin başını çektiği karanlık güçler, büyük bir azgınlık içinde dünya barışına ve uluslararası yumuşamaya yönelik saldırı planları yapıyor ve bunları adım adım uygulamaya çalışıyorlar. Emperyalist çevreler nükleer silahların sınırlandırılması anlaşmasının onaylanmamasının ardından Sovyetler Birliği'nin barışçı önerilerini reddettiler ve Avrupa'ya yeni atom füzelerini yerleştirilmesine giriştiler. Ardından özel müdahale ordularının kurulduğu ilan edildi. Başta Kamboçya, Angola, İran ve Afganistan olmak üzere birçok ülkede ilerici rejimlere karşı gerici silahlı ayaklanmaların kışkırtılmasına hız verildi. Büyük bir beyin yıkama kampanyasına, Yugoslavya'nın geleceğini ipotek altına almayı ve Sovyetler Birliği'ni saldırgan bir ülke olarak tanıtmayı amaçlayan tertiplere girişildi. ABD Başkanı Carter'ın ağzından yumuşama politikasının sona erdiği ilan edildi. Emperyalizm, halkların, tüm barış güçlerinin kazanımlarını yoketmeye ve dünyayı kana bulayabilecek bir kudurmuşluk içinde tarihsel gelişmeyi tersine çevirmeye çalışıyor.

"Emperyalizmin metropollerinde neo-faşist, reaksiyoner örgütler yeniden piyasaya sürülüyor. Tarihin lanetlediği faşist diktatörler, Hitler, Mussolini, Salazar, Franco hortlatılmaya çalışılıyor.

*) Info-Türk Ajansı, Emperyalizmin Yeni Siyaseti, Brüksel, Haziran 1979.

Yoğun bir anti-komünizm ve demokrasi düşmanlığı kampanyası yürütülüyor. Bu kampanyanın yaygın bir şekilde sürdürülmesi için son yıllarda bazı Batı Avrupa ülkelerinde tutucu partilerin siyasi etkinliklerini artırmış olmaları bir fırsat olarak kullanılıyor.

"Emperyalizm, geri ülkeleri kendi çemberi içinde tutmak için tüm yolları deniyor. Bağlantısız ülkeler hareketini ikiye bölme çabaları, Uzak Doğu Asya ve Güney Amerika ülkelerindeki diktatörlükleri sağlamlaştırma denemeleri, CENTO'nun yerine yeni bir askeri pakt kurulmasına yönelik çabalar ve benzeri doğrudan ya da dolaylı müdahaleler, hep ulusal bağımsızlık alevini söndürmeyi amaçlıyor."(*)

Türkiye bilimsel sosyalist hareketinin bu saptaması, hemen her gün yeni gelişmelerle doğrulanmakta, soğuk savaş isterisi, hatta bunu sıcak savaşa dönüştürme, nükleer bir katastrofla insanlığın sonunu getirme çılgınlıkları doludizgin gitmektedir.

Tüm bu gelişmeleri tamamen biçimsel normlar açısından değerlendiren ilerici düşünür ve yazarların dahi, "tarafsızlık" görüntüsü altında "hakem" tavrı takınarak, dünya sosyalist sisteminin yeryüzünde barışı, ulusal bağımsızlık hareketlerini ve devrim sürecini savunma yolundaki enternasyonalist girişimlerini, emperyalizmin ideologlarının savlarıyla suçlamağa kalkıştıklarını görülmektedir.

Bu ortamda, bugünkü uluslararası bunalıma neden varıldığını; kimlerin barıştan, kimlerin savaştan yana olduğunu; gerçek tehlike ve tehditlerin nerede yattığını belgelerle ortaya koymak barış, demokrasi ve sosyalizm güçleri için bir görevdir.

İşte Info-Türk Ajansı'nın hazırladığı bu yeni broşür de, böyle bir amaçla kaleme alınmıştır.

*) Türkiye İşçi Partisi, Sorunlarımız, Görevlerimiz: Tek Parti, Tek Cephe, İstanbul, Şubat 1980

1

SOĞUK SAVAŞA TIRMANIŞ

Trilateral'in Carter yönetimine dayattığı ve son çözümlenmede soğuk savaşın körüklenmesini amaçlayan militarist tırmanmanın ilk somut adımı, tüm dünyada detant'ın önemli kazanımlar sağladığı, insanlığın barış umutlarının adamakıllı arttığı bir sırada, 1978 Mayıs'ında Washington'da yapılan NATO Konseyi toplantısında atılmıştır.

Klasik "Sovyet tehdidi" bahanesini kullanarak ABD, Konsey'e, NATO'nun askeri potansiyelini modernize edip güçlendirmek için 20. Yüzyıl'ın sonuna kadar uygulanacak yeni bir program önermiş ve, Türkiye Başbakanı Ecevit gibi o sırada konjonktürel nedenlerden ötürü "inatçı" bir görünümle toplantıya gelenler de dahil, tüm üye devletlerin yöneticilerine bu önerilerini kabul ettirmiştir.

2000 sayfalık bir raporda izah edilen bu programın gerçekleşmesi, NATO üyesi ülkelere 80 milyar dolarlık yeni bir ek harcamaya neden olmaktadır. Bu yeni program, her üye ülkenin tank, tanksavar, roket, silahlı helikopter ve havadan-yere silahla-

rının artırılmasını öngörmektedir. İvedi durumlarda Avrupa'ya daha fazla Amerikan askeri sevkedilebilmesini sağlamak için Atlantik üzerinde hava köprüsü kuracak ulaşım araçlarının beş misli artırılması da, programın esasları arasındadır. Bu yeni harcamalar sayesinde, Avrupa'daki ABD erlerinin sayısı kısa zamanda iki misli, uçaklarının sayısı ise üç misli artırılabilir. Bunalım durumlarında halen Avrupa'da üslenmiş bulunan 5 ABD tümenine ve 20 hava birliğine ek olarak 150.000 Amerikan askeri ve 60 hava birliği daha derhal Avrupa kıtasına sevkedilecektir.

1983 yılından itibaren Batı Avrupa'daki askeri depolara, ABD'den her an gönderilebilecek üç ABD tümeninin daha gereksinimlerini karşılayacak miktarda ikmal yapılacaktır.

Programda, NATO deniz kuvvetlerinin güçlendirilmesi, NATO roket-savar sisteminin modernize edilmesi, birliklerin en son "elektronik muharebe" teknolojisiyle donatılması, taktik nükleer silahların artırılması gibi yeni yükümlülükler de yer almaktadır.

Washington'da toplanan NATO ülkeleri yöneticileri, kendi ekonomik sorunlarının ağırlığından ötürü, enflasyon artış seyrini de dikkate alarak, askeri harcama bütçelerinde her yıl sadece yüzde 3 oranında artış yapmağa devam edilmesi görüşünü savunacak olurlarsa da, ABD sonunda dediğini kabul ettirmiştir.

Washington'da, ayrıca NATO ülkelerine toplam 2 milyar dolar'a mal olacak olan AWACS uçan-radar gözetleme sisteminin geliştirilmesi de kabul edilmiştir. Böylece, sosyalist ülkelerin sınırlarında, hatta bu ülkelerin göklerine sızarak daha ayrıntılı bilgi toplama amacı güdülmektedir.

ABD emperyalizmi bir başka caniyane projesini daha NATO müttefiklerine kabul ettirmek için tüm ikna(!) yöntemlerini seferber etmiştir. Bu, kullanıldığı yerde sadece canlıları mahvedip cansız ya-

pılara hiçbir zarar vermediği için savaş kışkırtıcıları tarafından "temiz bomba" olarak nitelenen "nötron bombası"dır. Ayrıca, bu kitlesel kırım silahlarını taşımakta kullanılmak üzere tanesi 1 milyon dolar'a mal olan "kanatlı roketler" ve tanesi 1,3 milyar dolar'a mal olan Trident atom denizaltıları da tezgaha sokulmuştur.

Washington toplantısı, NATO'nun saldırgan faaliyetlerini sadece Atlantik'le sınırlı tutmayıp, diğer bölgelerde de sürdüreceğini göstermiştir. Toplantıda yaptığı konuşmada ABD Cumhurbaşkanı Carter, "İttifakımız Avrupa'da yoğunlaşmakla beraber, uyanıklığımız bu kıta ile sınırlı değildir." demiş, blokun faaliyetlerinin Afrika'yı, İran Körfezi'ni ve Atlantik'ten uzak diğer bölgeleri de içermesi önerisini getirmiştir.

Aynı tarihlerde, NATO içinde mevcut "ateş tuğay"larına ek olarak, bunalım patlak veren alanlara gönderilecek yeni bir seyyar birlik oluşturulması önerisi de ABD tarafından ortaya atılmıştır. Aslında, böyle bir birlik oluşturulmadan dahi, NATO üyesi ülkeler, kendi çıkarlarını tehlikede gördükleri anda "jandarmalık" etmekten geri kalmamaktadırlar. Nitekim, Zaire'deki 1978 bunalımı sırasında, Fransa ve Belçika gibi NATO üyesi devletler, siyasal ve askersel bakımdan kendilerini hiç ilgilendirmedikleri halde, bu ülkeye derhal paraşütçü birlikler sevk etmişlerdir.*

NATO üyesi ülkelerin saldırgan tutumu sadece Zaire ile de sınırlı kalmamıştır. Son iki yıl içerisinde Güney Afrika, Namibiya, Zimbabve ve Sahra'da açık bir biçimde görüldüğü gibi, bir yandan silahlı mücadele ile ulusal kurtuluş güçlerini geri letmeğe çabalamış, Çad'da etkin halk ayaklanmasına karşı gerici rejimin açıktan yardımına koşmuş, nihayet Angola, Cezayir, Madagaskar, Etyopya, Mozambik ve Libya gibi ilerici yada sosyalizm yoluna

*) Info-Türk Ajansı, *Ulusal Savunma*, Brüksel 1978

girmiş ülkelerin sınırlarında sıcak noktalar oluşturup bu ülkelerin gelişmesini engellemek için her fırsatı kullanmışlardır.

Bu militarist tirmanışta ABD emperyalizmi yeni bir müttefiki de yanında bulmuştur: Pekin Militarizmi.

Çin-ABD ilişkilerinin militarist bir çerçeve içerisinde gelişmesinde en büyük rolü, Başkan Carter'ın Ulusal Güvenlik İşleri Başdanışmanı Zbigniew Brzezinski oynamıştır.

"Brzezinski'nin Pekin'e yaptığı ziyaret, Birleşik Devletler'deki büyük güçlerin, dünya barışına karşı ciddi ve gerçek bir tehdit teşkil eden uluslararası bir strateji altında Çin'le ittifakının elle tutulur ve yeni bir ifadesidir. ABD Danışmanı'nın en üst Çin liderleriyle yapmış olduğu -ve büyük bir gizlilik içinde geçen konuşmalar, Washington'un ve Pekin'in silahlanma yarışında alacakları acil tedbirleri uyumlulaştırmayı; tüm karşıdevrimci güçlerin SSCB'ye, sosyalist sistemin diğer üyelerine, ulusal kurtuluş hareketine karşı dünya çapında stratejik ittifakının temellerini inşa etmeyi; ve Bağlantısız Ülkeler Hareketi'nde ifadesini bulan anti-emperyalist ve sosyal olarak ilerici unsurların tasfiyesini amaçlamaktadır. Çin seyahatinden kısa bir süre önce Brzezinski, Time Dergisi'nin muhabirine, ABD ile Çin arasındaki bağların sürekli ve uzun vadeli olduğunu ve ortak çıkarlara dayandığını ifade etmiştir. Brzezinski'nin Pekin ziyaretinden bir hafta önce yardımcılardan Richard Solomon, Foreign Affairs Dergisi'nde Çin'in ABD'nin müttefiki haline geldiğini ve Pekin liderlerinin NATO'nun güçlendirilmesinden yana olduklarını ve ABD diplomasisine Orta Doğu'dan Kuzey Asya'ya kadarki sorunlarında destek vaad ettiklerini yazmıştır."*

Çin'in ABD diplomasasına desteğinin somut örne-

*)Granma'dan alıntı: Kitle, İstanbul, 17.VII.1978

gi, emperyalizmin Ortadoğu'daki en sadık uşaklarından olan İran Şahı'na karşı geniş halk kitlelerinin ayağa kalktığı bir sırada bizzat Çin Devlet Başkanı Hua Kuo-feng'in hiç sıkılmadan Tahran'ı ziyaret ederek bu kanlı müstebite destek vermesinde görülmüştür.

İran yenilgisinin hemen ardından anti-Şah direniş güçlerinin arasına nifak sokmak için her çaba gösterilirken, Suudi Arabistan ve Körfez emirlikleri gibi gerici rejimleri, Enver Sedat gibi hainleri İsrail ile birlikte ABD yanlısı bir blokta bir araya getirmek için Çin yönetimi diplomatik taarruza girmiştir.

ABD'den destekli Çin yönetiminin barış düşmanlığının ve savaş kışkırtıcılığının en açık ve cürretkar örneği ise, 1979 yılı başında Çin silahlı kuvvetlerinin Demokratik Vietnam Cumhuriyeti topraklarına saldırması olmuştur.*

ABD emperyalizmi, yeni tırmanış süreci içinde, Pekin yönetiminin ittifakını garantiledikten sonra dünya devrimci sürecinin önemli bir bileşenini oluşturan Bağlantısız Ülkeler hareketi içinde çatlak çıkartmak için tüm propaganda silahlarını seferber etmiştir.

Altıncı Bağlantısızlar Zirve Konferansı'nın daha önce kararlaştırıldığı şekilde Havana'da toplanmasını engellemek için binbir tertibe başvuran ABD diplomasisi, bu komploların sonuç vermemesi ve tam 55 devlet ve hükümet başkanının, yüze yakın ülkenin ve örgütün temsilcilerinin Küba başkentinde bir araya gelmeleri üzerine, son anda bir başka kışkırtmaya başvurmuştur.

Tam toplantının açılacağı günlerde ABD'li bir senatör, Pentagon şahinleri tarafından eline tutuşturulan bir metinle yaptığı basın toplantısında, Küba'da bir Sovyet savaş birliğinin mevcut olduğu spekülasyonunu ortaya atmıştır.

*) İno-Türk Ajansı, *Pekin Militarizmi*, Brük. 1979

Oysa, "Sovyet savaş birliği" diye dünyaya kabul ettirilmek istenen birlik, aslında 17 yıldan beri Küba'da bulunmakta ve ABD yöneticileri de bunun varlığını pekala bilmekteydiler. Bu bir savaş birliği değil, Küba Ordusu'nun yetişmesine yardımcı olan bir eğitim merkeziydi. Bir basın toplantısı sırasında kendisine bu konuda soru soran gazetecilere verdiği cevapta Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais'nin belirttiği gibi, "Küba'da bir yabancı savaş birliği varsa, o da Sovyet savaş birliği değil, olsa olsa Küba Adası'nın böğründeki Guantanamo Üssü'nde bulunan ABD savaş birliğiydi."

ABD emperyalizminin bu kirli oyunlarına, dönem başkanı sıfatıyla yaptığı konuşmada Küba Komünist Partisi Birinci Sekreteri Fidel Castro gereken cevabı şöyle vermiştir:

"Bizler, Sovyetler Birliği'nin dostlarıyız. Sovyet halkına teşekkür borçluyuz, çünkü onların cömertçe yaptıkları yardımlar ve işbirliği, halkımızın yaşamındaki en zor ve kritik anlarda, hatta yeryüzünden silinip atılma tehlikesiyle karşılaştığımız sıralarda ayakta kalabilmemizi ve mücadeleyi kazanmamızı sağlamıştır. Hiç kimsenin nankörlük etme hakkı olamaz. Biz şanlı Ekim Devrimi'ne teşekkür borçluyuz, çünkü insanlık tarihinde yeni bir çağı o açmıştır. Faşizmi yenmeyi ve halkların özverili mücadelelerinin o menfur sömürge sisteminin çöküşüne yolaçtığı yeni bir dünya durumunun kurulmasını o sağlamıştır. Bunu bilmezlikten gelmek, tarihin kendisini hiçe saymak demektir. Sadece Küba değil, Vietnam, saldırı altındaki Arap ülkeleri, eski Portekiz sömürgelerindeki halklar, dünyanın dört bir yanında diğer ülkelerin devrimci süreçleri, ve nihayet Güney Afrika'da, Namibia'da, Zimbabve'de, Filistin'de ve daha başka yerlerde baskıya, ırkçılığa, siyonizme ve faşizme karşı mücadele veren ulusal kurtuluş hareketleri sosyalist dayanışmaya teşekkür borçludur."

Castro'nun bu konuşmasından sonra, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in Bağlantısız Ülkeler Konferansı'na gönderdiği mesaj, emperyalizmin bağlantısız ülkelerle sosyalist sistemin arasını açma manevralarına ikinci bir darbe olmuştur. Sovyetler Birliği'nin barış ve uluslararası güvenliği güçlendirmek için, emperyalizme, sömürgeciliğe, ırkçılığa ve ayırıcılığa karşı, halkların kendi yazgılarını kendilerinin belirleyebilmesi hakkının tanınması uğrunda-ki mücadelelerinde bağlantısız ülkelerle dayanışmasını dile getiren Brejnev'in mesajında, ayrıca, "Sovyetler Birliği'nin NATO Paktı'yla birlikte Varşova Paktı'nın dağıtılmasına hazır olduğu" da açıklanmıştır.

ABD emperyalizmi, Bağlantısız ülkelerden yediği bu darbeden sonra, derhal iki yeni projeyi birden sahneye sürmüştür:

1. Avrupa topraklarına yeni nükleer füzeler yerleştirmek.

2. Ortadoğu bölgesinde, özellikle İran, Pakistan ve Afganistan'ın iç istikrarsızlıklarından yararlanarak yeni karışıklıklar çıkartıp gerilimi yeniden yükseltmek.

Hatırlanacağı gibi, dünyanın tüm ülkelerindeki barış güçlerinin uluslararası arenada ağırlıklarını gittikçe daha belirgin şekilde duyurmaları, ABD yönetimini, 1979 yılının Haziran ayında Viyana'da SALT-2 Anlaşması'nı imzalamak zorunda bırakmıştır. Bu anlaşmanın bizzat Başkan Carter ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev tarafından imzalanmasıyla, stratejik silahların sınırlandırılması ve hatta azaltılması yolunda ileri bir adım atılmıştır. Ancak, Pentagon şahinleri, bu barışçıl adımı hazmedememişlerdir.

Önce bir takım teknik bahaneler göstererek, bu tarihsel anlaşmanın ABD Kongresi'nden geçebilmesi için bazı koşullar öne sürülmüştür. Bir uluslararası Anlaşma'nın örneğin ABD Senatosu'ndan geç-

bilmesi için 100 senatörden 67'sinin kabul oyu vermesi gerekmektedir.

Senato'da ağır basan Şahinler Grubu:

1. Beyaz Saray'ın bu anlaşma ile Sovyetler Birliği'ne fazla ödün verdiğini,

2. Sovyetler'in bu anlaşmaya uyup uymayacağını denetleme konusunda ABD'nin, özellikle İran'daki üslerini yitirmesinden sonra, elinde yeterli araç ve olanak bulunmadığını ileri sürmeğe başlamıştır.

İkinci maddedeki gerekçeden hareket ederek, Carter yönetimi, ABD'nin U-2 casus uçaklarının Türkiye göklerinde uçmasına izin verilmesi için Türk Hükümeti nezdinde girişimlerde bulunmuştur.

Bu arada, Salt-2 Anlaşması'nın ABD Kongresi'nce onaylanması mümkün olsa bile, bu anlaşma dışında kalan daha başka ölüm silahlarının üretimi için yeni projeler sahneye konulmuştur. Örneğin 100 nükleer savaş başlığını birden taşıyabilecek kapasitede olan M-X füzelerinin üretimine geçilmesi için, Salt-2 Anlaşması'nın imzalanmasından çok önce Başkan Carter emir vermiş bulunmaktaydı. İlk değerlendirmelere göre, M-X füzelerinin 33 milyar dolara malolacağı tahmin edilmekteydi. Ancak, yeraltında hareket edebilen ve bu sayede sabit hedef olma tehlikesinden kurtulabileceği düşünülen bu füze sisteminin sanıldığından daha pahalıya malolacağı kısa zamanda anlaşılmıştır. ABD Kongresi Genel Saymanlık Bürosu'nun incelemelerin göre bu sistemin maliyeti 57 milyar dolar'a kadar yükselebilecektir.*

Tıpkı M-X füzeleri gibi, orta menzilli nükleer Cruise ve Pershing-2 füzelerinin geliştirilmesi de daha 1977 yılında Pentagon'un gündemine girmiş bulunmaktaydı. Tanesi 1 milyon dolar'a mal olan Cruise füzelerinden ABD Hava Kuvvetleri 2300 adet, ABD Deniz Kuvvetleri ise 1200 adet esasen sipariş etmişti.

*) *Associated Press*, 7 Mart 1980

ABD silah sanayii bu yüklü siparişlerle de tatmin olmadığı için, söz konusu füzelerin Avrupa topraklarına da yerleştirilmesi için NATO'ya yeni bir silahlanma projesi dayatılmıştır. Söz konusu projeye göre, 1981'den başlayarak en azından dört NATO üyesi ülkeye (Federal Almanya, Britanya, Belçika ve Hollanda) 600'e yakın orta menzilli füzenin yerleştirilmesi söz konusudur. Bu füzelerden 464'ü Cruise kanatlı roketleri, 108'i ise Pershing -2 füzeleridir.

NATO'nun Batı Avrupa'daki nükleer kuvvetlerinin "modernleştirilmesi" yolunda 1978 yılı Mayıs'ında Washington'daki NATO Konseyi toplantısında alınan

ilke kararı dayanak yapılarak, yeni orta menzilli nükleer füzeler projesi 1979 Mayıs'ının ilk günlerinde Carter'ın Ulusal Güvenlik İşleri Başkanışmasını Brzezinski tarafından açıklanmıştır.

Oysa Avrupa toprakları esasen nükleer füze ormanı halindedir. Bu kıtada bulunan ABD nükleer başlıklarının sayısının 7 bin'i aştığı tahmin edilmektedir. Bunlardan en az 2 bin'i, Pershing-1 füzeleriyle, Phantom veya F-11 taktik uçaklarıyla Sovyet topraklarındaki hedeflere yöneltilebilecek durumdadır. Pershing-1 füzelerinin 740 km.'lik menzili bulunmasına karşın, F-4 ve F-11 savaş uçakları 1300 ve 2300 km.'lik menzile ulaşabilmektedir. Bir Pershing-1 füzesinin 400 kilotonluk, bir F-4 uçağının ise 1 megatonluk başlıklar taşıyabildiği dikkate alınırca, ABD kuvvetlerinin halen Avrupa'da bulunan nükleer yıkım gücü daha iyi ortaya çıkmaktadır. Unutmayalım ki, 2. Dünya Savaşı sonunda ABD tarafından Hiroşima'ya atılan atom bombası sadece 13 kilotonluktu.

"Modernleştirme" maskesi altındaki yeni NATO projesi, Pershing füzelerinin menzilinini kat kat artırılmasını, bu arada 2400 km menzilli Cruise kanatlı füzelerinin Pershing-1'lerin yerini almasını öngörmektedir. Bu füzelerin Avrupa kıtasına yerleştirilmesiyle ilgili nükleer başlık üretimini maliyeti ise 1 milyar doları bulmaktadır.*

Washington, bu füzeleri önce Avrupa hükümetlerine, daha sonra da Avrupa kamuoyuna benimsetebilmek için yeni bir anti-sovyetik yalana başvurmuş, Doğu Avrupa'da Sovyetler Birliği'nin SS-20 füzeleri bulundukça Avrupa'nın güvenliğinin tehlikede olduğunu ileri sürerek, ABD nükleer şemsiyesinin bir savaş halinde Avrupa ülkelerini koruyamayacağını, bu ülkelere mutlaka yeni orta menzilli nükleer füzeler yerleştirilmesi gerektiğini bildirmiştir.

*) Yürüyüş, 19 Kasım 1979, s.241

Ancak, Pentagon şahinlerinin bu yeni bahanesi, bizzat Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in bir açıklamasıyla ağır bir darbe yemiştir.

Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin 30. kuruluş yıldönümü dolayısıyla başkent Berlin'de yapılan törende konuşan Brejnev, SSCB'nin Avrupa'da silah artırımını yaptığı iddialarını "geniş kamuoyu çevrelerinin bile bile aldatılması," şeklinde nitelendikten sonra şunları söylemiştir:

"Dünyanın bütün diğer bölgelerinde olduğu gibi, Avrupa kıtasında da barış, sağlam barış istiyoruz. Bu, dış politikamızın temeli ve belkemiğidir.

"SSCB Savunma Konseyi'nin başkanı olarak tüm açıklığıyla belirtiyorum: Son on yılda Sovyetler Birliği'nin Avrupa'daki topraklarında orta menzilli nükleer silah taşıyıcılarının sayısı bir roket olsun, bir uçak olsun artmadı. Aksine orta menzilli roket fırlatma araçlarının sayısı azaldı bile. Aynı şekilde orta menzilli bombardıman uçaklarının sayısı da azaldı.

"Sovyetler Birliği'nin batı bölgelerindeki orta menzilli nükleer araç sayısını şimdiki düzeye oranla azaltmaya hazırız. Ancak, pek tabii ki, sadece Batı Avrupa'ya ek olarak nükleer orta menzilli araçların yerleştirilmemesi halinde... Bu arada, Sovyetler Birliği'nin nükleer silah üretmeyi ve bu silahı elde etmeyi reddeden ve topraklarında nükleer silah bulundurmayan devletlere karşı hiçbir zaman nükleer silah bulundurmayacağını belirtmek isterim...

"Avrupa'da askeri yumuşamaya ulaşma yolunda yıllardır harcanan çabaları çıkmazdan kurtarma ve sözden gerçeğe geçiş örneği verme isteğiyle hareket eden bizler, ADC yönetiminin onayıyla ve Varşova Paktı'na üye diğer devletlere danışarak Orta Avrupa'daki Sovyet askerlerinin sayısını tek taraflı olarak azaltmaya karar verdik. Önümüzdeki 12 ay içinde ADC topraklarından 20 bin Sovyet as-

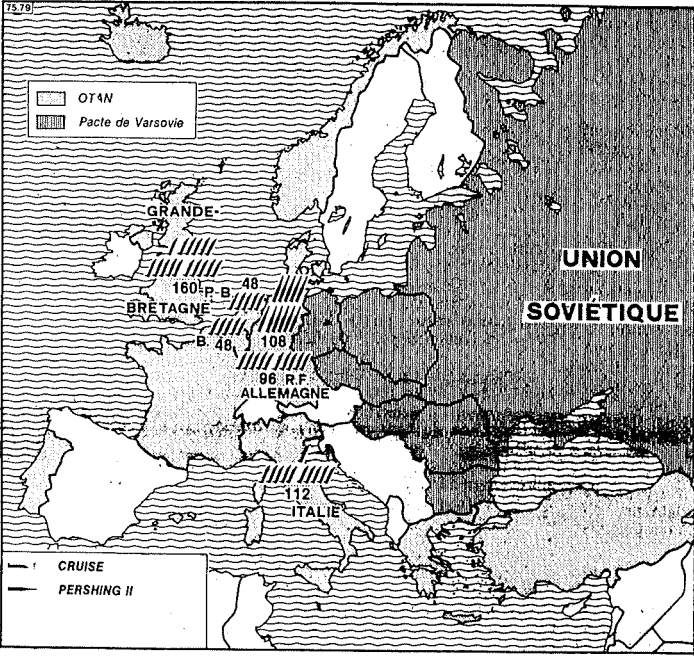
keri görevlisi, 1000 tank ve belirli sayıda diğer askeri araç çıkarılacaktır. NATO üyesi ülkelerin hükümetlerini sosyalist devletlerin girişimlerini gerektiği şekilde değerlendirmeye ve gösterdiğimiz iyi niyeti izlemeğe çağırıyoruz."*

Brejnev'in bu çağrısı, sadece Batı Avrupa ülkeleri kamuoylarında değil, parlamento ve hükümet çevrelerinde dahi olumlu yankılar yaratmıştır. O kadar ki, Federal Almanya'da iktidarda bulunan sosyal-demokrat partinin başkanı Willy Brandt bile Brejnev'in önerilerinin üzerinde durulmağa değer olduğunu belirterek federal hükümetten bu konuda esnek bir tavır izlemesini istemiştir.

Hollanda delegesinin La Haye'deki NATO askeri komite toplantısında dile getirdiği tepki de, Avrupa kamuoyunun bu konuda daha duyarlı hale gelmesinde rol oynamıştır. Bu yeni nükleer füzeleri kendi topraklarına kabul eden Avrupa ülkelerinin bir dünya savaşı halinde doğrudan Sovyet nükleer füzelerinin misillemesine hedef teşkil etmesi kaçınılmaz olduğundan, bu ülkelerde barış güçleri birbiri ardına kitlesel anti-füze yürüyüşler düzenlemişler, imza kampanyaları açmışlardır.

Henüz iktidarda bulunduğu günlerde Başbakan Bülent Ecevit, bu yeni füzelerin Türkiye'ye yerleştirilmesine taraftar olmadığını açıklamışsa da, bunun göstermelik bir tavır olduğu bilinmektedir. Zira, bu füzelerin esasen Türkiye'ye yerleştirilmesi söz konusu değildir, ABD militarizminin Türkiye için başka hesapları vardır. Türkiye'ye bu füzelerin yerleştirilmesine karşı olduğunu söylemek, bile bile ladestir. Zira, aynı Ecevit, başka ABD askeri projelerine daha baştan ilke olarak "evet" demiştir. Kaldı ki, gerek Ecevit Hükümeti, gerekse ondan sonra gelen Demirel Hükümeti, bu ölüm füzelerinin diğer Avrupa ülkelerine yerleştirilmesine de karşı çıkmamışlardır.

*) *Yürüyüş*, 15 Ekim 1979, s.14

Bu gerçeği göz önünde tutan Türkiye barış güçleri, enternasyonal dayanışma anlayışı içerisinde, bu füzelerin hangi Avrupa ülkesine olursa olsun yerleştirilmesine karşı kapsamlı ve etkin bir kampanya açmışlardır.

Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Türkiye Barış Derneği'nin orta menzilli nükleer füzelere karşı açtıkları kampanya sırasında yayınlanan bildiride, bu füzeleri yerleştirme tertibinin içyüzü şöyle açıklanmıştır:

"ABD ve NATO, dünya barışı için çok tehlikeli yeni bir tezgahın içindeler. Avrupa'ya yeni nükleer başlıklı Pershing II ve Cruise füzeleri yerleştirmeyi planlıyorlar.

"NATO yeni nükleer füzelerle neyi amaçlıyor?

" - Uzun uğraşlar sonucu daha önce imzalanmış ve nükleer silah üretimini kısıtlayan anlaşmaları baltalamak,

" - Silahlanma yarışını hızlandırmak,

" - Böylece, insanlığın eğitim, beslenme, çalışma, konut gibi gereksinimlerine harcanabilecek paraları silah tekellerinin cebine akıtmak,

" - Yumuşama sürecini baltalamak ve dünya halklarını sürekli bir savaş korkusu altında bırakmak.

"İşte dünya barışı, bu amaçların ve bu amaçların örgütü olan NATO ve ABD emperyalizminin tehdidi altındadır."

Aynı bildirimde, yeni ABD füzelerinin yerleştirilmesine bahane olarak gösterilen "Sovyet tehdidi"nin gerçekten var olup olmadığı sorusuna da şöyle cevap verilmiştir:

"İkinci Dünya Savaşı öncesindeki saldırmazlık paktları önerilerinin tümü Sovyetler Birliği'nden gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana sosyalist ülkeler 100'ün üstünde silahsızlanma önerisi yapmışlardır. Emperyalist ülkelerin bütçelerinde silahlanmaya ayrılan bölüm sürekli artarken, Sovyetler Birliği'nin askeri harcamaları bütçede yüzde 7 ile sınırlandırılmıştır.

"Sovyetler Birliği geçtiğimiz ay (Ekim) şu somut önerileri getirmiştir:

" - Sovyetler Birliği, Batı Avrupa'ya yeni nükleer füzelerin yerleştirilmemesi koşuluyla, ülkesinin batı bölgelerinde şu anda varolan aynı tip füzelerin azaltılmasına hazırdır.

" - Sovyetler Birliği, bir yıl içinde Orta Avrupa'dan 20 bin askeri, bin tankı ve belirli ölçüde başka askersel teknik araçları hiçbir karşılık beklemeden çekecektir.

" - Sovyetler Birliği, nükleer silahlar üretmeyen ve toprakları üstünde bulundurmeyen ülkelere karşı hiçbir zaman nükleer silah kullanmayacaktır.

"Sovyetler Birliği'nin barıştan ve silahsızlanmadan yana bu iyi niyetli ve özverili yeni girişimi açıkça göstermektedir ki, 'Sovyet tehdidi' bir masaldır.

"Bu masalı silahlanma yarışından kâr edenler, silah tekelleri ve onların temsilcileri uydurmaktadır.

"Pershing II ve Cruise füzelerini Türkiye ve Avrupa topraklarına yerleştirmek, Türkiye ve Avrupa'ya biraz daha fazla ölüm, biraz daha fazla açlık, işsizlik ve sömürü getirmek demektir.

"Biz Türkiye barış güçleri ve barışseverleri olarak, ölüm füzeleri değil, iş, ekmek ve barış içinde bir yaşam istiyoruz. Onun için diyoruz ki:

" - Halkımızın lokmasına göz diken emperyalizmin saldırganlık örgütü NATO'ya hayır.

" - Yurtta ve dünyada barışı tehdit eden yeni NATO entrikalarına HAYIR,

" - Silahlanma yarışını kamçılacak yeni nükleer füzelere hayır.

" - Türkiye'yi patlamaya hazır bir barut fıçısı yapan ABD ve NATO üsleri sökülsün.

" - Yurdumuzu bir kiskaç gibi sıkkan ikili anlaşmalar yırtılsın.

" - Tüm komşularımızla dostluk ve saldırmazlık anlaşmaları imzalsın.

"Ülkemizdeki tüm barış güçlerini ve barışseverleri, onurlu, bağımsız bir dış politika için, ölüm füzelerinin rampalarını ülkemize ve Avrupa'ya sokmamak için güç ve eylem birliğine çağırıyoruz."

Ayrıca, Türkiye'de 53 demokratik örgütün yöneticileri de ortak bir basın bildirisini yayınlamışlardır. Buna paralel olarak onbinlerce Türkiyeli barışsever, Dünya Barış Konseyi Başkanlığına çektikleri ortak metinli telgraflarla, füzelere karşı mücadeleyi aktif desteklediklerini bildirmişlerdir:

"Bir barışsever olarak uluslararası ilişkilerde yumuşama ilkelerinin egemen olması ve bunun asker-

sel yumuşamayla bütünlenmesi yolunda olumlu adımların atıldığı bir dönemde, ABD'nin Avrupa ülkelere yeni nükleer başlıklı füzeler yerleştirme planlarını, soğuk savaş yıllarını yeniden hortlatabilecek son derece tehlikeli bir girişim olarak görüyorum.

"Sovyetler Birliği'nin Orta Avrupa'daki askeri birliklerinde karşılıksız bir indirimle başladığı ve Avrupa'ya yeni Pershing 2 ve Cruise füzelerinin yerleştirilmemesine karşılık varolan nükleer başlıklı füzelerin sayısını da azaltacağını açıkladığı bir dönemde 'Sovyet tehdidi'ni gerekçe göstererek ABD'nin Avrupa'daki bazı NATO üyesi ülkelerdeki nükleer gücünü daha da artırma çabasının hiçbir biçimde haklı gösterilemeyeceği inancındayım.

"Bu nedenlerle, ABD'nin NATO üyesi bazı Batı Avrupa ülkelerine orta menzilli ve nükleer başlıklı yeni füzeler yerleştirme plan ve girişimlerini kınıyor, Dünya Barış Konseyi'nin silahlanma yarışının sona erdirilmesi için verdiği savaşımı destekliyor ve bu ölüm füzelerine karşı uluslararası eylem günü çağrısına katılıyorum."

Avrupa'nın her köşesinde düzenlenen karşı gösteriler nihayet 9 Aralık 1979 günü NATO Avrupa Kargahı'nın bulunduğu Brüksel kentinde düzenlenen uluslararası bir yürüyüşle doruk noktasına ulaşmıştır.

Çeşitli ülkeleri temsilen 50 bin'den fazla barışseverin katıldığı bu uluslararası eyleme, Türkiye barış güçleri adına da, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Barış Derneği temsilcilerinden oluşan üç kişilik bir delegasyon katılmıştır.

Ayrıca, Avrupa ülkelerinde çalışan Türkiyeli işçilerin de kitlesel şekilde katıldığı bu mitingte, Türkiye barış delegasyonu adına konuşan Türkiye İşçi Partisi temsilcisi Yavuz Çizmeci yürüyüşe katılmakta olan bazı grupların Sovyet SS-20 füzeleriyle Cruise ve Pershing-2 füzelerini aynı kefe-

ye koymalarının yanıtıcı rolüne de dikkati çeken şu konuşmayı yapmıştır:

"Soğuk savaş bulutlarının yeniden toplanmaya başladığı bir dünyada yaşamaktayız. Ancak, dünya barış güçlerinin zorlu çalışmasıyla, siyasal ve askersel alanlarda güçlü ve kalıcı bir barışın sağlanması yolunda ileri adımlar atılmıştır. ABD'nin Avrupa'ya Pershing-2 ve Cruise füzelerini yerleştirme girişimi dünya ve Avrupa barışını tehdit etmektedir.

"Bu füzelerin yerleştirilmesini sağlamak için kullanılan 'Sovyet tehdidi' iddiası, bizce ipliği pazara çıkmış bir uydurmadır.

"Bizler, Türkiye'nin barış güçleri olarak, Belçika da dahil olmak üzere, herhangi bir Avrupa ülkesine bu füzelerin yerleştirilmesine şiddetle karşıyız. Türkiye barış güçlerinin temsilcileri olarak bizler, sizlerle, yani Belçika'nın barışsever halkıyla, Avrupa'nın barışsever halklarıyla birlikte, Amerikan Pershing-2 ve Cruise füzelerine ve silahlanmaya karşı çıkıyoruz. Ve barıştan yana olan tüm dünya halklarını da bu protesto eylemlerini desteklemeye çağırıyoruz."*

Bu kitlesel tepkiler karşısında, NATO Bakanlar Konseyi'nin Brüksel'de toplanmasına bir hafta kala bu saldırgan ittifakın saflarında yer yer çatlaklar belirmiştir. Norveç ve Danimarka hükümetleri, kendi topraklarına bu ölüm füzelerini yerleştirmeyeceklerini kesinlikle açıklamışlardır. Hollanda ve Belçika Hükümetleri ise, Varşova Paktı ile NATO arasında silahsızlanma görüşmelerinin ivedilikle sonuçlandırılması koşulunu öne sürmüşlerdir. Ancak bu karşıtıklara ve rezervlere rağmen, NATO Bakanlar Konseyi, 1983 yılına kadar Avrupa'ya yeni ABD füzelerinin yerleştirilmesi planını onaylayarak barışsever kamuoyuna meydan okumuştur.

Türkiye'de yeni işbaşına gelmiş olan Demirel

*) Yürüyüş, 18 Aralık 1979, sayı 245.

Hükümeti de, ABD'nin istekleri doğrultusunda hareket ederek, yeni füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesine "evet" demiştir. Türk Hükümeti'nin bu teslimiyetini, dış politika yazarı Ali Sirmen şöyle dile getirmiştir:

"Süleyman Bey dış politikada da vakit geçirmeden tam bir teslimiyet çizgisine oturabilmek için acele ediyor. IMF'in önerileri hemen kabul edilmiş ve Ankara'da yıldırım hızıyla devalüasyon kararı alınmıştır. Türkiye - AET ilişkilerinde, Avrupa'ya teslimiyetçilerin başı çektiği ekibin yeniden egemen olmasıyla birlikte Ankara, Ortakpazar'dan istediği beş yıllık bağışıklık döneminden vazgeçtiğini bildirdi.

"Brüksel'deki NATO kış toplantısında da, Türkiye bu politikaya uygun bir tutum içinde davranmış, ortaklarının her isteğine elinden geldiğince boyun eğmiştir. Gerçi Süleyman Bey'den daha başkası beklenemez.

"Ancak, Süleyman Bey'in Hayrettin Erkmen aracılığıyla NATO'nun 1980 ilkbahar toplantısının Ankara'da yapılmasını istemesi, NATO Konseyi'ni bu amaçla davet etmesi, AP Genel Başkanı'nın, milliyetçilik bayrağını sallar görünen Demirel'in, gerçekte Batı'ya beyaz teslim bayrağını salladığını göstermektedir.

"ABD'nin İran'ı tehdit ettiği, NATO'yu da bu tehditlerinin aleti haline getirmeye çalıştığı bir dönemde, NATO Konseyi'ni Ankara'ya davet etmenin anlamı açıktır. Süleyman Demirel, bu davranışının, bölgedeki ve dünyadaki yerini arayan Türkiye'nin bu politikasını nasıl baltalayacağını, Ortadoğu'da ne gibi tepkilere yolaçacağını biliyor. İçeride faşizmi iyice yerleştirip kurumlaştırmak için milliyetçilik bayrağına sarılmış görünen Demirel dışarıya karşı beyaz çamaşırlarını çıkarıp beyaz bayrak yapmış sallıyor."*

*) Cumhuriyet, 16 Aralık 1979

2

ORTADOĞU'DA TIRMANIŞ VE TÜRKiYE

ABD emperyalizmi bir yandan Avrupa'ya yeni nükleer füzelerin yerleştirilmesini garantiye alırken, öte yandan da Ortadoğu Bölgesi'nde soğuk savaş atmosferinin egemen kılınması için her türlü tertip ve provokasyona baővurulmuőtur.

Türkiye'de tekелci burjuvazinin sözcüsü Hürriyet Gazetesi'nde birer yıl ara ile yayınlanmış olan Şu iki haberi okumak, bu soğuk savaş tırmanıőının nasıl son sıcak geliőmelerden bağımsız olarak uzun süreden beri planlanmakta olduğunu kavramak için yeterlidir.

Daha 1978 yılının Aralık ayında, ABD'nin Sovyetler Birliği'ne karşı bir Okyanus Paktı oluőturma giriőiminde olduğu ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 23 ülkenin bu pakta üye kılınmak istendiği, Hürriyet'te Şöyle yansıtılıyordu:

"Sovyetler Birliği'nin hemen her askeri alanda kendisini tehdit ettiğini ve uluslararası alanda liderliğin elinden gitmekte olduğunu idrak eden ABD, yeni bir 'Savunma Strateji Paktı' hazırlığına giriőtı.

"Halen ABD Savunma ve Dışişleri Bakanlıklarında yüksek kademede uzman, teknisyen ve sivil yetkililerin kapalı kapılar ardında sürdürdükleri çalışma sonucunda adına 'Okyanuslar Paktı' denilen bir savunma stratejisi meydana getirilecek, Okyanuslar Paktı'nda Türkiye de dahil olmak üzere şu ülkeler yer alacak: ABD, Kanada, B.Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, İsrail, Japonya, Taiwan, Avustralya, Meksika, İspanya, İran, Mısır, Suudi Arabistan, Endonezya, Singapur, Güney Kore, Brezilya, Güney Afrika, Nijerya ve Yeni Zelanda."*

Bu haberin yayınlanmasından tam bir yıl sonra, aynı gazetede bu kez "ABD Ortadoğu'da dörtlü bir pakt peşinde" başlığıyla şu haber verilmiştir:

"ABD, Ortadoğu'da Türkiye, Mısır, İsrail ve Suudi Arabistan'ı içine alan Batı yanlısı bir 'savunma paktı' kurmak üzere çalışmalara başladı.

"Washington'dan açıklandığına göre, Beyaz Saray dışişleri ve savunma bakanlığı uzmanları bu dört ülkeyi kapsayacak yeni bir savunma işbirliği paktı üzerinde çalışmalarda bulunurken, yılbaşını takiben Ankara, Kahire, Tel Aviv ve Riyad'da da bu konu üzerinde nabız yoklaması görüşmelerine girişilecek.

"Carter yönetiminin çözümlenmekte aciz kaldığı 'İran krizinin' yarattığı yeni bir savunma işbirliği gereksiniminin esas amacının başta ABD olmak üzere batı ittifakının Ortadoğu'da petrole dayanan enerji yararlarını korumak olduğu ifade ediliyor."**

Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de soğuk savaş isterisini körüklemek için emperyalizmin emrindeki büyük kitle iletişim araçları, otuz yıl öncesini anımsatan bir iftira, yalan ve provokasyon kampanyasına girişmişlerdir.

Örneğin, Türkiye'nin en yüksek tirajlı gazetesi

*) *Hürriyet Avrupa Baskısı*, 30 Aralık 1978.

***) *Hürriyet Avrupa Baskısı*, 27 Aralık 1979.

Hürriyet, bir yandan İngiliz Generali John Hackett tarafından tamamen hasta bir beynin ürünleri olarak yazılan "Üçüncü Dünya Savaşı - Geleceğin Savaşı" isimli kitabı tefrika edip kafalarda sürekli bir Sovyet saldırısı tehlikesi imajı yaratırken, sık sık verdiği haberlerle de bu imajı güçlendirmeğe çalışmıştır. Tam orta menzilli ABD füzelerinin Avrupa topraklarına yerleştirilmesine karşı barışsever güçlerin yoğun bir kampanya yürüttükleri sırada, "3. Dünya Savaşı Çıkarsa Rusya'nın ilk hedefi Türkiye-Yunanistan ve Batı Almanya" başlığı altında şu haber yayınlanmıştır:

"Merkezi Londra'da bulunan Stratejik Araştırmalar Enstitüsü uzmanları, çıkacak bir İran-Amerika çatışmasında, Sovyetler'in öncelikle Türkiye ve Yunanistan'a üç koldan zırhlı birliklerle dalacaklarını, gereğinde Trakya üzerinde nükleer vurucu güçlerini kullanacaklarını ve yine Türkiye üzerinde uçakla bir hava örtüsü kurarak NATO'nun Yunanistan'ın tutumu nedeniyle kuvvetten düşen kanadını çökmeye çalışacağını bildiriyorlar. Halen Türk birliklerinin kuvvetlerinin yarısı oranında görev yaptıkları da NATO gözlemcileri tarafından endişeyle karşılanırken, Yunanlılar'ın Sovyet ve Bulgar kuvvetleri karşısında ezileceği ve Türkiye ile irtibatını Ege'ye incek Bulgar ve Sovyet zırhlı birlikleri nedeniyle kaybedip yenilgiye çabucak uğrayacağı yine yapılan tahminler arasında."*

Türkiye'nin de içine sokulduğu bu soğuk savaş isterisi içindedir ki, daha 1978'in Kasım'ından beri Türk ve ABD askeri heyetleri arasında, Türkiye'deki ABD üslerinin yeniden açılması ve ayrıca Türkiye ile ABD arasında askeri işbirliği yapılması için başlatılan görüşmeler, hızla sonuca götürülmüştür. 1980 yılı başında, Türk Silahlı Kuvvetleri komutanlarının ülkede "terör ve huzursuzluğu

*) Hürriyet Avrupa Baskısı, 7 Aralık 1979.

önleme çağrısı" görüntüsü altında siyasi partilere yeni bir ultimatom vermesinden birkaç gün sonra ABD askeri heyeti Türkiye'ye gelerek söz konusu anlaşmayı Demirel Hükümeti'ne imzalatmıştır.

ABD'ye yeni askeri bağımlılık anlaşmasını Demirel Hükümeti imzalamış olmakla birlikte, bu anlaşmayı tezgaha koyan Ecevit Hükümeti olmuştur. Oysa, 1978 başında iktidara geldiği sırada, bizzat Başbakan Ecevit, Türkiye'nin bağımsızlığını gözetilen yeni bir ulusal savunma konsepti oluşturmaktan söz etmekteydi.

Ecevit'in bir türlü uygulamaya geçiremediği "ulusal savunma konsepti" şu ilkelere dayanmaktaydı:

" - Sovyetler Birliği günümüz koşullarında artık Türkiye için doğrudan bir tehlike kaynağı değildir;

" - Türkiye'nin savunma sistemi ABD'ye bağımlılıktan kurtarılmalıdır;

" - NATO'ya katkı azaltılmalıdır;

" - Ordunun silah yapısı değiştirilmelidir."*

Ne var ki, iktidara geldikten sonra SSCB ile iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmek için bazı temaslarda da bulunan, hatta iki ülke arasındaki askersel karşıtlığı yumuşatmak için SSCB Genelkurmay Başkanı'yla doğrudan görüşmeler yapan Ecevit, ilke olarak NATO'dan ayrılmayı göze alamadığı için daha baştan çelişkili bir ulusal savunma anlayışına sahip olduğunu göstermiştir.

Konjonktürel çelişkilerin sonucu olarak bir Fransa, bir Yunanistan hiç değilse NATO'nun askeri kanadından çekilebildikleri halde, NATO'nun patronu ABD emperyalizminin Türkiye'ye karşı uyguladığı silah ambargosuna rağmen, Başbakan Bülent Ecevit, çeşitli konuşmalarında, Türkiye'nin NATO'dan çekilmeyi düşünmediğini, hatta gerekirse Yunanistan'dan boşalan yeri bile Türkiye'nin doldurabileceğini söyleyecek kadar ileri gitmiştir.

*) *Cumhuriyet*, 17 Mayıs 1978.

Bir yandan yumuşamadan ve barıştan yana bir dış siyaset izleyeceğini belirtirken, öte yandan NATO' da kalınmasının özürünü, Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık'ın ağzından CHP ağırlıklı hükümet şöyle izah etmiştir:

"Halen uluslararası ilişkilerde bir yumuşama havası yaşanmaktadır. Fakat bu yumuşama, tüm ülkelerin birbirlerine karşı duydukları güvenden çok, büyük devletler arasındaki karşılıklı silah caydırıcılığına dayanmaktadır. Türkiye, içinde bulunduğu ittifakın gereklerini yerine getirirken böyle bir dengeye ulaştırılması için gerekli itinaı göstermektedir."*

Bu görüş, saldırgan emperyalist blokla, barışın ısrarlı savunucusu sosyalist sistemi aynı kefeye koyarak, iki tarafın birbirini "silahlanmadan caydırma"ya çalıştırdıkları savına dayanmaktadır. Oysa, yukarıdaki bölümlerde de belirtildiği gibi, emperyalist blokun "silahlanmaktan caymak" gibi bir amacı yoktur, çünkü "silahlanmak", emperyalizmin ayakta kalabilmesinin temel koşuludur. Buna karşılık, dünyanın bütün olanaklarını insanlığın barış içinde ilerlemesine hasretmenin mücadelesini veren sosyalist sistem için, silahlanmak bir yükür, bir handikaptır.

Özellikle Sovyetler Birliği, sosyalist sistemin kuruluş yıllarında arka arkaya içsavaşlara, dışarıdan silahlı saldırılara ve nihayet İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi sürülerinin saldırısına maruz kaldığı, anayurdu ve dünya halklarını savunmak için milyonlarca, onmilyonlarca evladını feda ettiği için "silahlanma"nın, "savaş"ın acısını, yıkımını herkesten iyi tanımaktadır.

Barışçı, haklı ve ulusal bir savunma konsepti, bu gerçeği dikkate alarak, emperyalizmin dümensu-yunda edilgen bir rol değil, barış ve demokrasi güçlerinin safında etken bir rol oynamayı öngörür.

*) *Cumhuriyet*, 27 Ağustos 1978

Bu ise, barış içinde bir arada yaşamaları mümkün olsa bile aralarındaki uzlaşmaz çelişki hiçbir zaman ortadan kalkmayacak olan iki sistem arasında tercihi doğru yapmayı, mevcut iktidar kompozisyonu itibariyle dünya sosyalist sisteminin içinde veya yanında yer almak mümkün olmasa bile, bir çok üçüncü dünya ülkesi gibi bağlantısız ve tarafsız olmayı gerektirir. NATO'nun içinde kalarak "daha bağımsız ve daha ulusal çıkarlara" dönük bir politika izlemek olası değildir; bu, emperyalist saldırıganlığa hizmettir.*

"Hem NATO içinde kalıp, hem de daha bağımsız ve daha ulusal çıkarlara dönük bir politika izleme"nin olanaksızlığı, ABD silah ambargosunun kaldırılmasından hemen sonra Türkiye Hükümeti'nin ülkedeki ABD üslerinin açılmasına izin vermesinde görülmüştür.

NATO'ya katkının azaltılması iddiasına gelince, bizzat Başbakan Ecevit, "ulusal savunma konsepti"ni açıkladıktan iki hafta sonra, hem de Kıbrıs ve silah ambargosu konularında koştugu şartlar dikkate alınmadığı halde, ABD'nin tüm NATO üyelerine dayattığı yeni silahlanma programına Mayıs 1978'de NATO'nun Washington toplantısında olumlu oy vermiş, böylece, NATO'ya katkıyı azaltmak şöyle dursun, bu katkının daha da artırılmasını kabul etmiştir.

Yeni savunma konseptini geliştirenlerin içine düştükleri bir başka çelişki ise, "ABD'ye bağımlılıktan kurtulma" sözü ederken, öte yandan ABD silah ambargosunun kalkması için emperyalistlere her türlü ödünü vererek, peşin parayla yine ABD silahlarını satınalmaları, ülkedeki ABD üslerini yeniden açmaları, daha başka ABD silahları satınalmak için 1976 tarihli "Savunma İşbirliği" Anlaşması'nı yürürlüğe sokmak üzere 1978 Kasım'ında ABD askeri heyetleriyle pazarlığa oturmalarıdır.

*) Info-Türk Ajansı, *Ulusal Savunma*, Kasım 1978

Bu görüşmelerin daha başında, ABD tarafı, Türkiye'ye bir takım "ulusal egemenlik"le bağdaşmayacak şartlar koşmuştur: "ABD Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na bir yazı göndererek, Türkiye'deki Amerikan kaynaklı yatırımların engellenmesi ile yine aynı kökenli kuruluşların kamulaştırılmaları halinde hükümetler arası sürtüşme riskinin artarak ikili ilişkilerde önemli problemlerin doğmasına yolaçacağını, Amerikan Hükümeti'nin böyle durumlarda, ikili yardımları erteleyen mevcut kanunları uygulayacağını ve çok uluslu kalkınma bankalarının verebilecekleri krediler hakkında menfi oy talep edeceğini bildirmiştir. Amerikan Hükümeti, aynı yazıda, Amerikan sermayesi ve şirketlerinin rahatça çalışmalarını sağlamak için uygun ve gerekli tedbirleri alacağını da Türkiye'ye iletmiştir."*

Nitekim, daha sonra birbuçuk yıl boyunca Türkiye'de olaylar, yukarıdaki haberde açıklanan ABD istemleri doğrultusunda gelişmiş ve 1980 yılı başında "Savunma İşbirliği Anlaşması"nın imzalanmasıyla sonuçlanmıştır.

Bu anlaşmanın imzalanmasından bir yıl önce, ilk olarak silahlı terörün doruk noktasına ulaştırıldığı Kahramanmaraş Olayları provokasyonu ile Türkiye'nin en önemli merkezlerinde sıkıyönetim ilan ettirilmiş, ABD emperyalizminin ve işbirlikçilerinin çıkarlarını tehdit eden sosyal gelişme denetim altına alınmıştır.

Bu da yeterli görülmediğinden, içinde önemli bir yurtsever ve ilerici kesim bulunan ve bu yüzden ABD emperyalizminin tam güvenini kazanamayan CHP'nin iktidardan uzaklaştırılması için, uluslararası finans kuruluşlarının dayatmalarıyla Ecevit Hükümeti'ne, halkın çıkarlarına ters düşecek bir dizi mali ve ekonomik önlemler aldırılmıştır. Bu uygulamalar sonucunda kitlelerin güvenini yitiren

*) Cumhuriyet, 30 Eylül 1978.

CHP, 14 Ekim 1979 seçimleriyle iktidardan düşmüş, yerine açıkça her alanda emperyalizme teslimiyet programı hazırlayan MHP ve MSP destekli AP Hükümeti getirilmiştir.

Bunun hemen ardından da, "kardeş kavgasına son verilmesini isteme" görüntüsü altında ordu komutanlarına 12 Mart'vari yeni bir ultimatom verdirtilerek, muhalefetteki CHP de, AP Hükümeti'nin yeni terör uygulamalarına ortak edilmek istenmiş, özellikle bazı terör yasalarının parlamentodan geçirilmesi konusunda da bir ölçüde başarılı olunmuştur.

İşte bu ortamdadır ki, 1978'de Ecevit'in başlattığı Savunma İşbirliği Anlaşması görüşmeleri AP Hükümeti tarafından sonuca ulaştırılmış, 9 Ocak 1980 günü bu yeni ikili anlaşma tantana ile imzalanmıştır.

CHP Hükümeti, böyle bir anlaşmanın imzalanmasına önderlik etmek suretiyle, bırakın kendi hazırladığı "ulusal savunma konsepti"ni, bir zamanlar yeterince ilerici olmadığı için bizzat Ecevit tarafından partinin genel başkanlığından düşürülen İsmet İnönü'nün dahi bağımsızlık anlayışının gerisine düşmüştür.

Hatırlanacağı üzere, Türkiye ile ABD arasında ilk savunma anlaşması, 5 Mart 1959 günü Menderes-Bayar iktidarı'nın eliyle imzalanmış bulunuyordu. Söz konusu anlaşma, o sıralarda Washington dış siyasetini belirleyen Eisenhower Doktrini'nin Türkiye planına uygulanmasıydı. Bu doktrine göre, ABD emperyalizmi, "dost" ülkelerden birinin hükümeti devrilme tehlikesiyle karşılaştığı takdirde, o ülkeye askeri müdahalede bulunma hakkını taşımaktaydı.

Aynı tarihlerde benzeri İran ile ABD ve Pakistan ile ABD arasında da imzalanan bu ilk savunma anlaşmasında şöyle denilmekteydi:

"Türkiye'ye karşı tecavüz vukuunda ABD Hükümeti, talebi üzerine Türkiye Hükümeti'ne yardım etmek için karşılıklı olarak üzerinde anlaşmaya varılabilecek şekilde ve Ortadoğu'da sulh ve istikrarı idameyi istihdaf eden müşterek karar suretinde derpiş edildiği veçhile, Silahlı Kuvvetlerin kullanılması da dahil olmak üzere, ABD Anayasası'na uygun gerekli her türlü harekete girişecektir."

Bu anlaşmanın onaylanması için 9 Mayıs 1959 günü Millet Meclisi'nde yapılan görüşmeler sırasında CHP sözcüsü olarak Ankara Milletvekili Bülent Ecevit aynen şöyle diyordu:

"Lübnan örneği hatırlardadır. Lübnan olayları sırasında Devlet Başkanı Camille Chamoun, karşıındaki muhalefeti kendi gücüyle bertaraf edemeyeceğini anlayınca, bu muhalefet hareketini beynelmilel komünizmin sızması ve 'bilvasıta tecavüz' olarak göstermek istemiş ve bu gerekçeyi kullanarak Amerikan askeri kuvvetlerini Lübnan'ın iç işlerine karışmaya çağırmıştır."*

Söz konusu anlaşma, başında İsmet İnönü'nün bulunduğu CHP muhalefeti tarafından endişeyle karşılanmış, bu endişe giderek NATO ve ABD ile imzalanan tüm ikili anlaşmalar konusunda kendini duyurmağa başlamıştı. Nitekim:

"İsmet Paşa döneminde genelkurmay ve dışişleri yetkilileriyle görüşülerek NATO ve ikili anlaşmalar konularını içeren 'gizli bir rapor' hazırlanmıştı. Raporun Türk-Amerikan Savunma İşbirliği anlaşmalarını içeren öneriler bölümünden de bazı satırlar aktaralım:

"I - Kuzey Atlantik Anlaşması'nın 3. maddesine dayanarak yapılmış NATO anlaşmaları ve ikili anlaşmalar yolu ile meydana gelmiş tatbikat, tekrar ve ciddi olarak gözden geçirilerek, milli menfaatlerimize uygun şekillere sokulmalı veya kaldırılmalıdır.

*) Ali Sirmen, "Ya bu ne?", *Cumhuriyet*, 5 Ocak 1980

"II - Türkiye'yi nükleer hedef haline getirecek üs ve tesisler kaldırılmalı, Türkiye'nin atomik silahlardan tecridi sağlanmalıdır. Nükleer taarruzlar için planlayıcı ve uygulayıcı olarak görev alınmamalıdır.

"III - Adana İncirlik Üssü'ndeki Amerikan stratejik bombardıman kuvvetinin, keza yeni strateji muvacehesinde, Türkiye'ye muhtemel tecavüzün birinci konvansiyonel ve ikinci konvansiyonel, taktik atom silahları karışıklı mukabele safhalarında herhangi bir fonksiyonu kalmamıştır. Faydalı olabileceği sanılan üçüncü nükleer tırmanma safhasında ise, mütecaviz için nükleer stratejik bir tehdit teşkil edeceğinden, bu safhaya erişilmeden evvel kesin surette imha edileceği kabul edilmelidir.

"Bu şartlar altında faydası olmadan, Türkiye'nin bir bölgesini nükleer hedef haline getirecek bir üsden, Türkiye'nin mümkün olduğu kadar çabuk arınması, her bakımdan bir zarurettir.

"1967'ye kadar uygulanması genel prensip olarak kabul edilmiş stratejinin bir icabı olarak Türkiye'ye sokulmuş olup da, çift anahtar usulü, yani, Türkiye ve Birleşik Amerika'nın müşterek müsaadesi ile kullanılacak olan taktik atom silahları, yeni stratejiye hakim olan görüş neticesi, bu silahların kullanılma zamanı olan, stratejinin ikinci safhasında da kullanılmayacağını göstermektedir. Bu durumda mütecaviz, kendisi için tehlikeli göreceği bu silahların imhasını birinci derecede göz önünde tutacaktır. Türkiye'nin muhtelif yerlerinde depo edilmiş bu silahlara, konvansiyonel olsun, nükleer olsun, ciddi taarruzlar tevcih edecektir. Bu silahların taktik alandaki yüksek tahrip gücünü kullanma inisiyatifimiz olmadan, ağır taarruzlara hedef olmamız isabetli bir düşünce ve hareket tarzı değildir. Bu bakımdan bu silahların kullanılması yetkisinin Türk makamlarına devredilmesi bir zaruret olarak belirmektedir. Bu husus gerçek-

leşmediği takdirde, taktik atom silahları Türkiye'den çıkarılmalıdır."*

Mevcut nükleer silahların Türkiye'den atılması şöyle dursun, İkinci Ecevit Hükümeti zamanında pazarlığı başlatılıp son Demirel Hükümeti zamanında imzalanan yeni SİA ile, ABD'ye Türkiye'de yeni üsler sağlanmıştır.

Nitekim, Federal Alman DPA Ajansı tarafından bu yeni anlaşmayla ilgili olarak yapılan bir yorumda şöyle denilmektedir:

"Sovyet müdahalesinin ardından, şaşılacak bir hızla sonuçlandırılan yeni Türk-ABD Savunma İşbirliği Anlaşması, bir ara NATO'nun Güneydoğu kanadını çöküntü tehlikesiyle karşı karşıya getiren uzun sunalımı sona erdirmiş bulunmaktadır.

"Varılan yeni anlaşma ile, Türkiye'deki 26 üsün, yeniden Batı Savunma sistemi için kullanılabilir hale gelmesi, ittifaka değerli bir stratejik avantaj sağlamış bulunmaktadır. Anlaşma, ayrıca, bir süre önce üretimi ve Orta Avrupa ile İngiltere'ye yerleştirilmesi kararlaştırılan orta menzilli füzelerle güçlendirilecek olan ABD nükleer silahları için de yeni üsler sağlamış olmaktadır."

SİA'nın imzalanmasıyla faaliyetleri yeniden "hukuksal" dayanak kazanacak olan tesisler dört bölümde toplanmaktadır:

İlk grupta, daha çok istihbarat amacına yönelik olarak kurulan Sinop ve Pirinçlik tesisleri gelmektedir. "Büyük kulak" olarak nitelendirilen Pirinçlik, Sovyetler Birliği'ndeki füze denemelerini dinlemekte, aynı zamanda uyduları gözetlemektedir. Sinop'taki tesis ise, Karadeniz bölgesindeki Sovyet deniz ve hava faaliyetleriyle füze deneme çalışmalarına ilişkin bilgi toplamaktadır.

İkinci gruba giren İncirlik ise, bir çatışma halinde hemen taktik nükleer saldırı yapma yeteneğine sahiptir. İspanya ve İtalya'daki üslerden e-

*) Örsan Öymen, "Sıcaklık", *Milliyet*, 25 Ocak 1980

ğitim amacıyla rotasyon usulüyle gelen uçaklar İncirlik'te konaklamaktadırlar. Alarm halinde bu üste konaklayacak uçak sayısı artabilecektir.

Üçüncü grupta lojistik destek sağlayan bazı tesisler bulunmaktadır. Ankara Balgat'taki Tuslog Komutanlığı bu gruptadır.

Dördüncü grupta da daha çok haberleşmeye yönelik tesisler vardır. Elmadağ ve Kargaburun tesisleri bunlar arasındadır.*

Türkiye ile ABD arasında paraf edilen ve hükümetler düzeyinde imzalanarak yürürlüğe girecek olan SİA çerçevesinde, Türkiye'deki "ortak savunma tesisleri"nin modernleştirilmesi de gündeme gelecektir. Modernleştirme daha çok istihbarata ve haberleşmeye yönelik tesislerdeki aygıtların, teknolojiye gelişmelerle birlikte yenilenmelerini ve geliştirilmelerini kapsayacak, eskiyen ve devre dışı kalan aygıtların geliştirilmiş yeni sistemler ve gereçlerle değiştirilmelerine yönelik olacaktır.

Mevcut CHP yönetimi böyle bir ödüne "evet" demiş olmakla birlikte, 51 partili parlamenter, ikili anlaşmaya karşı çıkarak, Başbakan Süleyman Demirel hakkında meclis soruşturması istemişlerdir. Aralarında 3 grup yönetim kurulu üyesinin de bulunduğu CHP'li parlamenterler, soruşturma önergesinde, "Türkiye'deki ABD üslerini devamlı bir statüye kavuşturmak, başta komşularımız olmak üzere tüm Ortadoğu ülkelerinde de kuşkulara yol açacak; Türkiye, iradesi dışında, ulusal politikasına ters gelen bir durumla karşılaşacaktır. En büyük kuşkuumuz, Türkiye'de nötron bombası üslendirmek taleplerini bugünkü hükümetin yerine getireceği ve bir savaşta ülkemizi nükleer mezarlık haline sokacağıdır," demişler, böyle bir anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için Meclis'lerin onayının alınmasının şart olduğunu bildirmişlerdir.

*) Cumhuriyet, 21 Ocak 1980.

SİA'nın imzalanmasının Türkiye yurtsever kamuoyunda geniş tepkiler yaratması üzerine, Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, 23 Ocak 1980 günü TBMM Birleşik Toplantısında bir konuşma yaparak, yeni hükümetin dış politikaya ilişkin temel görüşlerini açıklamıştır.

ABD emperyalizminin yıllardan beri soğuk savaşı başlatmak ve tırmandırmak için her türlü provokasyona başvurduğu ve Türkiye'yi de bu planda alabileceğine kullandığı ortada iken, Erkmen, "Sovyetler'in Afganistan'a müdahalesi dünyayı soğuk savaşa yöneltmiştir," diyerek AP Hükümeti'nin barış düşmanı dış siyasetine gerekçe kazandırmaya, daha açık bir deyimle, esasen çalınmış bulunan minareye kılıf geçirmeye kalkışmıştır.

Nitekim, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, Erkmen'in bu konuşması üzerine yaptığı basın açıklamasında, kamuoyunu yanıltmayı amaçlayan bu manevranın içyüzünü şöyle ortaya koymuştur:

"Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, Türkiye'nin dış politikası konusunda birçok şeyi söyleyip de aslında dişe dokunur hiçbir şey söylememek becerisini gösterdi. Dış politika konusunda hükümet adeta göstermelik yasak savucu bir meclis oturumu düzenlenmesini sağladı. Erkmen'in Afganistan ve İran konusunda ihtiyatlı konuşması, hükümetin bu konularda aldığı gerçek tavrı, izlediği gerçek politikayı mı dile getiriyordu, yoksa ABD ile kapalı kapılar ardında anlaşıp, bunu maskeleyerek için salıverilen bir sis perdesi olarak mı böyle ihtiyatlı idi? Erkmen'in savunma ve işbirliği anlaşması konusunda söyledikleri -ve söylemeden bıraktıkları ciddi kuşkulara yer veren niteliktedir.

"Erkmen üslerin Türk tesisleri olduğunu, Türk komutanların emir ve denetiminde bulunduğunu belirtti. Amerika ve Amerikalılardan hiç söz etmedi. Oysa üslerde Amerikalı 'uzmanlar' olacağı ve bunların bir Amerikalı komutana bağlı olacağı biliniyor. Türk ve Amerikalı komutanlar arasındaki işbör-

lümü ne? Üslerin asıl işlevini gören, füzelerin, nükleer başlıkların, bombardıman uçaklarının veya casusluk tesislerinin bulunduğu iç bölümünün, çekirdeğinin yönetimi ve denetimi hangi komutana ait? Bu konuda tek kelime yok Erkmen'in konuşmasında. Birinci MC Hükümeti döneminde imzalanan, ama Amerikan Kongresi'nden geçirilmemesi nedeniyle yürürlüğe girmeyen anlaşmanın 3. maddesinde üslerde 'savunma tedbirlerini yürürlüğe koyma' yetkisi tümüyle ABD Hükümeti'ne bırakılıyordu. Bu madde ne oldu? Daha bunun gibi nice sorular vardır. Açıktır ki, anlaşma metnine bu üsler için 'Türk askeri kuvvetleri tesisleridir. Tesislerin komutanı Türk olacaktır. Tesislerde Türk bayrağı dalgalanacaktır,' yazmakla üsler gerçekten Türkiye'nin 'tesisleri' olamaz. Üsleri üs yapan tesis donanım ve araçlarının kimin emir ve kontrolünde ve kullanma yetkisinde olduğudur önem taşıyan nokta. Kaldı ki, sözü edilen savunma ve işbirliği anlaşması bir çerçeve anlaşmasıdır. Asıl bu 'çerçeve'ye göre hazırlanacak 'ekler'in içeriği ne olacaktır? Önemli olan budur.

"Amerikan askeri üsleri ve casusluk tesisleri hem bölge, hem dünya barışı için yaşamsal bir tehlikedir. Bu üs ve tesislerle Türkiye Amerika'nın aracılığını yapar, komşularını, Yakın ve Ortadoğu bölgesini tehdit eder bir duruma sokulmaktadır. Bu durumda Arap ülkeleriyle, sosyalist devletlerle ve genellikle Üçüncü Dünya ile ilişkilerin karşılıklı güven ve dostluk içinde gelişmesine imkan yoktur. Ve bu üslerden ötürü Türkiye, dünyanın herhangi bir yerinde çıkacak bir anlaşmazlık ve çatışma sonucunu patlak verebilecek bir üçüncü dünya savaşında ilk savaş alanları arasında olacaktır.

"Savunma ve işbirliği anlaşması mutlaka TBMM'ne getirilmeli ve reddedilmelidir."*

Boran'ın eleştirilerine paralel görüşler, TBMM

*) *TİP Basın Bülteni*, 24 Ocak 1980

birleşik toplantısı sırasında yurtsever ve demokrat parlamenterler tarafından da dile getirilmiştir.

Milli Birlik Grubu adına konuşan Suphi Gürsoytrak, "Amerikan çıkarları ile ulusal çıkarlarımız çatışma halindedir. Bundan dolayıdır ki, ülkemiz ile ABD arasında 5 Mart 1959 tarihinde imzalanmış bulunan 'işbirliği anlaşması'nın feshini istiyoruz," demiştir.*

Buna karşılık, AP, MHP gibi gerici partilerin sözcüleri, ABD ile imzalanan anlaşmayı ateşli şekilde savunmuşlardır. Hatta, orta-sol CHP'nin sözcüsü Hasan Esat Işık bile, "Türk-Amerikan Savunma İşbirliği Anlaşması yararlıdır, gereklidir. Türkiye'nin savunmasında önemi vardır. NATO ortak savunmasının bütünlüğünü sağlamak açısından da lü-

*) Milliyet, 24 Ocak 1980

zumludur," diyecek kadar gözü kapalı bir tutumla, kendi partisini destekleyen yurtsever güçlerin istemlerine ihanet etme durumuna düşmüştür.

Ancak gerek TİP Genel Başkanı Boran'ın, gerek 51 CHP'li parlamenterin, gerekse diğer demokrasi ve barış güçlerinin uyarıları dikkate alınmaksızın SİA, Hükümet'in onayıyla yürürlüğe sokulmuştur.

Üstelik, ulusal çıkarlara uygun şekilde bu anlaşmaya karşı çıkan 51 yurtsever CHP'li parlamenter, ABD emperyalizmiyle uzlaşmakta AP yönetiminden geri kalmayan Genel Başkan Ecevit'in disiplin kovuşturmalarıyla karşı karşıya bırakılmışlardır.

ABD Başkanı Jimmy Carter, Kongre'ye yazılı olarak sunduğu "Birlik Mesajı"nda, Türkiye ile ABD arasında parafe edilen SİA Anlaşması'nın, "kendi başına da vazgeçilmez olmakla birlikte, aynı zamanda Kıbrıs sorununa bir çözüm bulmayı ve Yunanistan'ın NATO'nun askeri entegrasyonuna dönüşünü sağlamayı amaçlayan çabalarımıza da katkıda bulunduğu"nu açıklamıştır. Bu arada Başkan Carter'ın SİA'dan bahsederken "savunma ve ekonomik işbirliği anlaşması" değil, "Üs Anlaşması" deyimini kullanması, Türkiye yöneticilerinin "ortak savunma tesisi" diye göstermeye çabaladıkları askeri yapıların ABD'nin 1 numaralı yöneticisi tarafından "ABD Üsü" olarak görüldüğünü kanıtlamıştır.*

NATO Güney Avrupa Kuvvetleri Komutanı Amerikalı Amiral Harold Shear, 5 Şubat 1980 günü İzmir'deki Güney Doğu Avrupa Kuvvetleri karargahına yaptığı ziyaret sırasında, Türkiye'yi, "son olarak Afganistan'da gelişen olaylar dikkate alındığında, NATO'nun en önemli üyesi" olarak nitelemiş ve bu ülkeye her türlü yardımın yapılması için uğraşacağını açıklamıştır.

Batı Alman Hükümeti'nin, NATO üyesi Türkiye'ye askeri yardım çerçevesinde "Leopard-1" tipinde 60 saldırı tankı vermeye hazırlandığı, 30 Ocak 1980

*) Cumhuriyet, 24 Ocak 1980

tarihli Die Welt Gazetesi'nde açıklanmıştır. Gazetenin haberine göre, Batı Almanya, bu araçlardan başka, Türkiye'ye zırhlı piyade araçları, kamyon ve römorklar, mitralyözler, tanksavar "Cobra"lar gönderecektir. Batı Alman Deniz Kuvvetleri de, Türkiye'ye, yüksek tonajlı gemiler, römorkörler ve tankerler verecektir.

Federal Almanya'nın, Türkiye'ye 70 Leopard-I tankı vermesinin ardındaki hesabı, Milliyet Gazetesi'nde Ali Gevgilili şöyle açıklamaktadır:

"Birleşik Amerika, NATO kararları uyarınca, Bonn'un da silahlanma harcamalarını yılda yüzde 3 oranında artırmasını istemektedir. Federal Almanya ise, tam Sovyetler'in tek yanlı bir kararla Doğu Almanya'dan büyük ölçüde asker ve tank çektikleri bir aşamada, silahlanmasını hızlandırmış görünmek istemektedir. Türkiye işte bu noktada imdada yetişmiş benzemektedir. Federal Almanya, her biri 3 milyon mark değerinde olan 70 adet Leopard-1 tankını, hiç karşılık istemeksizin, Türkiye'ye verecektir. Böylece, hem Ankara'ya destek sağlanmış olacak, hem de o harcamanın Bonn'un silahlanma bütçesine yazılması sonucu, yüzde 3'lük artış hedefi kendiliğinden gerçekleşmiş bulunacaktır."*

Türkiye'nin dış politikasındaki bu gelişmeleri, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi organı Pravda, 27 Şubat 1980 tarihli sayısında şöyle değerlendirmiştir:

"Amerikan emperyalizmi Afganistan ve İran'da fiyaskoya uğradıktan sonra Türkiye topraklarına daha sağlamca yerleşmeyi hesaplayarak stratejik mevzilerinde açılan gediği kapamağa çalışıyor. Washington, ortak savunma alanında işbirliği anlaşmasını Ankara'ya zorla kabul ettirmeyi başardı.

"Anlaşmaya göre, Türkiye topraklarına yerleştirilen 30 civarında Amerikan tesis ve üssü daimi statü hakkına sahip olacak. Bu tesis ve üsler, en

*) Milliyet Avrupa Baskısı, 1 Mart 1980, s.1.

yeni elektronik araştırma aygıtları kompleksinden, öncelikle Sovyetler Birliği'ni hedef alan nükleer silah ve taşıma araçları depolarından, çeşitli türde haberleşme merkezlerinden, ayrıca gemilerle birlikte Akdeniz'deki Amerikan 6. Filosu'ndan oluşuyor.

"Geçen yılın sonunda iktidara gelen Adalet Partisi yöneticileri dış kredilerin alınmasında Washington'u ana kaynak olarak görerek Birleşik Devletler'le uzlaşma yoluna gittiler.

"Politika Gazetesi'nin belirttiği gibi, bu uzlaşma, gerek Sovyetler Birliği'ne, gerekse Akdeniz'in, Yakın ve Orta Doğu'nun ilerici devletlerine karşı ABD'nin Türkiye'yi başlıca ileri karakolu yapmaya karar vererek Türkiye ile ilgili politika-sının bazı yönlerini yeniden gözden geçirdiği bir zamanda yapıldı. Ankara'da Amerikan-Türk görüşmelerinin başlamasına az bir zaman kala NATO güney kanadı silahlı kuvvetler komutanı Amiral Shear, bölgenin Afganistan, İran ve diğer noktalarında meydana gelen olaylardan sonra, batının kalesi olarak Türkiye'nin öneminin ansızın arttığını açıkladı ve askeri anlaşmanın, her türlü para ve silah yardımının yapılmasında acele etmeye çağırdı.

"Askeri uzlaşma, ABD ve Batı'ya eğilim duyan sağcı güçler kampında bayram havası yarattı. Kitle iletişim araçları ile onlara katılan maocu yayınlar, silahlanma yarışı politikasını ve Türkiye'nin NATO'lu militaristlerin saldırganca emellerinin dümen suyunda sürüklenmesini alkışladılar.

"Türkiye'nin ilerici demokratik güçleri ise bu uzlaşmaya tepki gösterdiler. Dışişleri Bakanı H. Erkmen'in ve diğer görevlilerin Amerikan üslerinin güya ülkede Türk Ordusu'nun denetimi altında bulunduğu konusunda inanca vermeleri de onları yattırtmadı.

"Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve diğer solcu demokratik, toplumsal ve ilerici örgütler, verdikleri demeçlerde Amerikan

üslerinin, Türkiye'nin, Yakın ve Orta Doğu ülkeleri halklarının, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinin asayiş ve güvenliğini tehdit anlamına geldiğini açıklayarak ABD ile yapılan antlaşmayı kınadılar.

"Duyulan öfke Parlamento'nun içine de yansıdı. Ana muhalefet partisinin 51 milletvekili, Amerikan-Türk askeri antlaşmasının kınanmasına katıldılar. Demeçlerinde, Türkiye topraklarındaki üslerden yararlanması için Pentagon'a verilen iznin anayasaya aykırı olduğu, ulusal egemenliği çiğnediği, bölge ülkeleriyle ilişkilerde zorluklara yolaçabileceği belirtildi.

"Milletvekilleri Türkiye'nin bir dönüm noktasında bulunduğunu belirtiyorlar. İki seçenek var: Türkiye ya komşuları ve Yakın ve Orta Doğu halklarıyla birlikte barış koşulları altında yaşayacak, ya da topraklarını Amerikan üslerine teslim ederek komşularıyla ilişkilerini bozacak ve bir çatışma durumunda atom mezarı haline getirecektir. Milletvekilleri, okyanus ötesinde yaşayanların çıkarları için tehlikeye girmeye değmediğini biliyorlar.

"Burjuva gazetesi Cumhuriyet'te yazan tanınmış gözlemci İlhan Selçuk, Amerikan-Türk Anlaşması'nın 'tüm doğu ve batı halkları karşısında Türkiye'yi utanç verici duruma düşürdüğü'nü yazıyor."*

SİA nedeniyle Türkiye'nin bir çatışma durumunda atom mezarı haline gelmesi olasılığından sözedilmesi, gerek bu anlaşmayı imzalayan, gerekse onu destekleyen çevrelerde anti-sovyetizm'in körüklenmesi için yeni bir vesile sayılmış ve "Rusya Türkiye'yi tehdit ediyor" mäsalı yeniden piyasaya sürülmüştür.

Pravda'da yer alan yorumun, bir "niyet" ifadesi değil, bir savaş durumunun "kaçınılmaz sonucu" üzerine dostça bir uyarı olduğunu dahi farkedemeye-

*) Pravda, 27 Şubat 1980; Çevirisi: Yürüyüş, Sayı: 256, 4 Mart 1980.

cek kadar gözü dönmüş bir isteri içindedir bu çevreler.

Nitekim, bu tehlikeye ilk dikkati çekenin Pravda olmadığı, bizzat ABD kaynaklarında bu konuda yeterince açıklama bulunduğu, Örsan Öymen tarafından ortaya konulmuştur:

"Pravda'nın, ya da Sovyetler'in savunucusu değiliz. (...) Ama garibimize giden, Amerikan jandarmalığının gölgesine sığınıp soğuk savaş amigoluğunda bayrağı kimseye bırakmayan sarı solcularımızın pusulası.

"Yorumun tam içeriğini ve nereden kaynaklandığını bilmiyoruz, ama bildiğimiz bir başka şey var: Bu nükleer mezarlık konusunun ilk kez Amerikan kaynaklarından çıktığı. Nasıl mı? Amerikan Hava Kuvvetleri'nin desteğiyle kurulan 'Rand Corporation' adlı bir örgüt, elektronik beyinlerle 1960'lı yıllarda bir hesap yaptırıyor. Pentagon için hazırlanan bu rapora göre, bir nükleer savaşta Türkiye'de yedibuçuk milyon insanın ölebileceği açıklanıyor. Aradan geçen yirmi yıllık süredeki nüfus artışını da katarsanız, rakamlar değişecek demektir.

"Rand Corporation araştırması, Türkiye'de Sovyet saldırısını çekebilecek 64 hedef bulunduğunu saptıyor. Hedeflerin başı da, şu sıralarda Türkiye ile Amerika arasında yeniden sözleşme müzakereleri sürdürülen İncirlik Hava Üssü.

"İncirlik, biliyorsunuz, 'nükleere karşı darbe görev ve sorumluluğu' taşıyan Amerikan Stratejik Hava Kuvvetleri denetiminde bir üs. Bu üs, ya da tesis, NATO'nun savaş doktrini, 'nükleer silahlarla topyekun mukabele' biçiminde belirlendiği günlerde kurulmuştu. O tarihlerde, stratejik nükleer silahlar taşıyan ağır bombardıman uçakları ABD'den kalkarak Sovyetler Birliği'ne uçabilecek bir menzile sahip değildi. Uçaklar İncirlik Üssü'ne inecek, gerekli ikmalden sonra Sovyet hedeflerine ha-

valanacaktı. O zamandan bu yana modern silahlarda büyük bir değişim olmuştur.

"Örneğin, Amerikan bombardıman uçakları, uzun menzillere göre geliştirilmiştir.

"Daha da önemlisi, NATO'nun 'nükleer silahlarla toyekun mukabele' stratejisi terkedilmiş, 'esnek mukabele' belirlenmiştir. Esnek mukabele, Türkiye'nin başlangıçta karşı çıktığı, ama kerhen kabul lenmek zorunda kaldığı bir stratejidir. Nedeni de, 'kanat'ta olduğumuz için, bir savaş sırasında nükleer şemsiyeden yararlanma olanağımızın kısıtlanmasıdır... Ama, NATO bu stratejiyi değiştirirken, İncirlik Üssü'nün konumunda bir değişiklik olmamıştır. Böylece bu sözde 'ortak' savunma tesisi daha çok Amerika'nın Orta Doğu'daki ve Akdeniz'deki askeri çıkarlarına hizmet eden bir 'hedef' olarak kalmıştır. İncirlik Üssü'nün, Türkiye'yi, Orta Doğu ya da Basra Körfesi'ndeki operasyonlarda ne gibi durumlarla karşı karşıya bırakabileceği konusuna girmek istemiyorum.

"1958'lerde, 1962'lerde, 1970'lerde İncirlik yüzünden ne gibi diplomatik sakıncalarla karşı karşıya kaldığımızı uzun uzun anlatmaya gerek de görmüyorum. Ama şurası bir gerçek ki, Amerika ile imzalanacak olan savunma işbirliği anlaşmasındaki tartışmalarda, İncirlik ve Piriçlik üslerinin konumu, Genelkurmay'daki temsilcilerimizin hayli başını ağrıtmıştır. Başkan Carter'ın Basra Körfezi'yle ilgili jandarmalık doktrininden sonra, daha uzun süre de ağrıtaçağa benzemektedir.

"'Nükleer mezarlık' tehlikesiyle ilgili uyarıların kaynağı, sadece Pravda Gazetesi değildir. Rand Corporation örgütünün raporu da değildir."*

Türk politikacılarından Osman Bölükbaşı'nın daha 1960'larda "Bir nükleer çatışma halinde Türkiye 32 milyon insana mezar olur," dediğini de hatırlatan Öymen, Ayrıca, CHP'nin yukarıda geniş metnini

*) Milliyet Avrupa Baskısı, 6 Mart 1980

yayınladığımız 1967 tarihli gizli NATO Raporu'ndan "Ülkemizdeki Amerika'ya ve NATO'ya bağlı atom üsleri ve stokları bizi Sovyetler'in nükleer hedefi haline getirebilir. Türkiye'yi nükleer mezar haline getirecek üs ve tesisler kaldırılmalı, atomik silahlardan tecrit sağlanmalıdır," cümlesini nakletmektedir.

Keza, 1967 yılında yayınlanan haftalık sosyalist ANT Dergisi de, NATO'nun Doğu Anadolu'ya nükleer mayın yerleştirme projesiyle ilgili olarak "Türk halkı ölüme mahkum edildi" ve "Cinayet yerine intihar"* başlıklı yorumlar yayınlamış ve ülkenin yöneticilerini Türkiye'yi mezar haline getirmekle suçlamıştı. Hatta, zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural, İstanbul Birinci Ordu Askeri Savcılığı'na bizzat emir vererek, bu yorumlardan ötürü, derginin yönetmeni Doğan Özgüden hakkında "orduyu kanunlara itaatsizliğe ve halkı kanunlara karşı gelmeye teşvik ettiği" iddiasıyla dava açtırmıştı.

Üstelik, Pravda'nın yorumunda, "Türkiye'nin bir nükleer mezarlık haline gelebileceği" ifadesi, yorum yazarının kendi görüşü olarak değil, Türk-ABD askeri anlaşması'nın imzalanması üzerine 51 CHP'li milletvekilinin önergesinde Türkiye için gösterilen iki seçenektен biri olarak yer almaktadır.

Ama, ABD emperyalizmiyle bir kez yeniden teslimiyet anlaşması imzalandıktan sonra, sadece askeri planda değil, ekonomik, ideolojik, siyasal tüm planlarda Pentagon'un borusunun öttürüleceğini daha önceki deneyleriyle Türkiye halkı çok iyi bilmektedir.

Bu askeri anlaşmanın imzalanmasından hemen sonra, kitle iletişim araçlarının soğuk savaş kıskırtıcılığına paralel olarak, tüm eğitim kurumları da bu yolda bir tırmanışın konusu haline getirilmektedir. Nitekim, Genelkurmay Başkanlığı'nın iste-

*) ANT Dergisi, 11 Nisan 1967, 18 Nisan 1967.

miyle, Demirel Hükümeti tarafından, tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yedi yaşından itibaren askeri eğitime tabi tutulması kararlaştırılmıştır. Bu eğitimin başlatılmasına gösterilen gerekçe, Türkiye'nin düşman güçler tarafından çevrelendiği, buna karşı milletçe nöbet başında olunması gerektiği savıdır.

Türkiye gerçekten düşman güçlerce mi çevrelenmiştir? Türkiye Cumhuriyeti'nin altmış yıla yaklaşan tarihinde açık silahlı çatışma noktasına kadar varan anlaşmazlıklar, sadece Türkiye ile Yunanistan arasında, üstelik o da, her iki ülkenin aynı askeri bloka, yani NATO'ya dahil olmasından sonra çıkmıştır. NATO üyesi olmayan diğer komşu ülkelerle, ne sosyalist sisteme dahil bulunan Sovyetler Birliği ve Bulgaristan ile, ne de bağlantısız ülkelerden olan Suriye, Irak ve İran'la her hangi bir çatışma olmuştur.

Türkiye ile Yunanistan arasında gerek Kıbrıs konusunda, gerek Ege karasuları ve hava sahanlığı konusunda çıkan anlaşmazlıkların ardında ise, bu bölgede "böl ve yönet" politikası uygulayarak Doğu Akdeniz'in ve özellikle de Kıbrıs Adası'nın NATO denetimi altında bulundurulmasını amaçlayan ABD emperyalizminin hesapları bulunduğu bilinmektedir. Gelgelelim, Türk-Amerikan Savunma İşbirliği Anlaşması'nın imzalanmasından hemen sonra, sanki sihirli değnekle dokunulmuşçasına, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunlara da "çözüm"ler bulmak yolunda bazı adımlar atılıvermiştir. Nitekim, "To Vima" Gazetesi'nden nakledilen habere göre, "NATO Başkomutanı General Rodgers, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşü sorununu çözmek amacıyla yeni bir plan hazırlamıştır. Bu planda, Girit Adası'ndaki Amerikan Hava Kuvvetleri üssünün, Türkiye ile Yunanistan arasında 'tampon' görevi üstlenerek Ege hava sahasını kontrol altına alması öngörülmektedir. Plana göre, Ege hava sahası denetim için üç bölgeye ayrılacak, Yunan karasularını

kapsayan birinci bölge Yunan komutası altına, Türkiye karasularını kapsayan ikinci bölge Türk komutası altına girecek, Amerikan kontrolü altındaki üçüncü bölgeye de iki bölgenin dışında kalan yerler alınacaktır.*

Aslında, Türkiye'yi yeniden ABD askeri sistemine bağlama, Türkiye'de de tıpkı diğer Batı ülkelerinde olduğu gibi bir "soğuk savaş isterisi" yaratma, yeniden yetmiş herkesin beynini bu doğrultuda yıkama girişimleri, kitabın başında ayrıntılı izah ettiğimiz emperyalizmin yeni siyasetinin "Carter Doktrini"nde ifadesini bulan militarist hesaplarına dayanmaktadır.

*) *Cumhuriyet*, 25 Ocak 1980.

3

CARTER DOKTRİNİ

Başkan Carter'ın Şubat 1980 başında ABD Kongresi'nde okuduğu "Birlik Mesajı", Washington'un dış siyasetindeki köklü değişimi de net şekilde ortaya koymuştur.

Başkanlık döneminde Sovyetler Birliği'ne karşı en sert sözlü saldırıları içeren bu konuşmasında Carter, "Tutumumuz açıkça anlaşılmalı: Herhangi bir dış güç tarafından Basra Körfezi bölgesinin kontrolünü ele geçirmek amacıyla yapılacak bir çaba, ABD'nin yaşamsal çıkarlarına bir saldırı olarak kabul edilecektir. Ve böyle bir saldırı, askeri güç de dahil olmak üzere gereken her yolla geri püskürtülecektir," demektedir.

Carter'in bu sözleri, Batı diplomatik çevrelerinde bir "Carter Doktrini" ilanı şeklinde yorumlanmıştır. Time Dergisi'ne göre, Carter'ın konuşması, ABD'nin Vietnam savaşı'ndan bu yana en önemli dönüşümüdür.

Hatırlanacağı üzere, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD dış siyasetine çeşitli doktrinler egemen kılınmıştır. Bunlardan ilki, 1947 yılında Sovyetler Birliği'ne karşı Türkiye ve Yunanistan'ı ileri karakol yapmak üzere ilan edilen "Truman Doktrini" dir. Bunu 1957 yılında "Uluslararası komünizm tehlikesine karşı" herhangi bir "müttefik" hükümetin çağrısı üzerine ABD silahlı kuvvetlerinin müdahalesini öngören Eisenhower Doktrini izlemiştir. 1969'da ilan edilip son yıllara kadar yürürlükte kalan Nixon Doktrini ise, kendi çıkarlarını korumak üzere ABD'nin bölgesel müttefiklerine güvenmesini ve bu amaçla onları güçlendirmesini öngörmekteydi.

Carter Doktrini ise, cüretkarlık ve barış düşmanlığı açısından, bir Truman Doktrini'ni, bir Eisenhower Doktrini'ni bile gerilerde bırakmıştır. Çünkü, herhangi bir yere müdahale etmek için işbaşındaki hükümetin çağrısına dahi gerek görmemektedir. Bu yeni doktrin çarpıcı yanlarından birisi de, ABD'nin "yaşamsal çıkar alanı"na ilk kez Basra Körfezi ve çevresini de dahil etmiş olması, yani ABD silahlı kuvvetlerinin bu bölgede fiilen kullanılmasını öngörmesidir.

Carter Doktrini'nin bu cüretkar yapısı, akıllara çeşitli soruları getirmektedir.

"Basra Körfezi bölgesinden kasıt nedir? Bu tanımlama sadece Basra Körfezi'nde kıyısı olan ülkeleri mi kapsamaktadır, yoksa Türkiye gibi çevre (perifer) ülkeler de tanımın içine girmekte midirler? Açıkçası, Türkiye'nin Batı blokundan ayrılması, Sovyetler Birliği'nin Basra Körfezi bölgesi üzerinde kontrol kurma çabası tanımlamasının çerçevesi içinde değerlendirilecek midir? Türkiye'nin ve benzeri çevre ülkelerinin Batı blokundan uzaklaşmaları 'ABD'nin yaşamsal çıkarları' açısından bir saldırı olarak nitelenebilecek midir? Daha önemlisi ve akla yakını, Basra Körfezi ülkeleri i-

çinde, örneğin bir Suudi Arabistan'da dış müdahale olmadan meydana gelecek bir rejim değişikliği karşısında Carter Doktrini nasıl uygulanacaktır? ABD, böyle bir gelişmeyi Sovyetler'in bölge üzerinde denetim sağlama girişimi olarak değerlendirip askeri güç kullanacak mıdır? Askeri güç kullanmak sözü sadece Sovyetler'i mi hedef almaktadır, yoksa bölge ülkelerinin meşru rejimleri ABD çıkarlarıyla uyuşmayacak bir tutum takındıkları takdirde ABD askeri gücünün kullanılma hedefi olacaklar mıdır?

"Bu soruların dışında, ortaya atılan bir başka soru ise şudur: ABD'ye yakınlıklarıyla tanınan bölge ülkeleri bile bölgedeki oluşumlardan çekindikleri için ABD ile fazla içli dışlı görünmekten kaçınılmaktadırlar. ABD'nin Basra Körfezi bölgesinde askeri üsler edinmemesi ya da sürekli askeri güç bulundurma olanağından yoksun kalması halinde Carter Doktrini nasıl bir uygulama zemini bulabilecektir?"*

Bu soruları cevaplandırabilmek için, yine ABD emperyalizminin militarist tırmanışını global bir bütünlük içerisinde değerlendirmek gerekir.

Salt-II Anlaşması'nı rafa koyduktan sonra, Carter yönetimi Pentagon bütçesini artırmak için tüm olanakları zorlayarak harekete geçmiştir. Başkan Carter'ın bütçeyle ilgili mesajında, 1981 mali yılı zarfında askeri harcamalar için 161 milyar dolarlık bir yekun öngörülmektedir. Bu miktar, bir önceki yıla oranla yüzde 5 fazlalık göstermektedir. Ancak bu da ABD tekellerini tatmin etmemektedir. Cumhurbaşkanlığı seçiminde Carter'a meydan okuyan Cumhuriyetçi adaylar, yıllık askeri harcama artış oranının yüzde 10'a çıkartılmasından söz etmeğe başlamışlardır. Anımsanacağı gibi, Eisenhower'in ABD kapitalizmi için "altın çağ" sayılan başkanlık döneminde askeri harcamaların gayrisafi

*) Cumhuriyet, 10 Şubat 1980.

ulusal üretimdeki payı bugünkünün iki misliydi. 1964 yılında ABD'yi Vietnam batağına sürükleyen ünlü "Tonkin Kararı" da ABD Kongresi tarafından böyleleri bir isteri içinde kabul edilmişti.

Bugün de aynı hava esmekte, bu politika üzerine en ufak soru işareti getirenler, tıpkı McCarthy döneminde olduğu gibi "vatan haini" olarak görülmektedir. ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Gus Hall'in söylediği gibi, "bu çılgınca saldırının amacı, Amerikan halkını isterik bir milliyetçiliğe, anti-Sovyetizm'e, bir savaş-öncesi askeri psikozuna sürüklemektir."

Başkan Carter, "Birlik Mesajı"nda, yeni türden nükleer silahların (kıtalararası MX balistik füzelerinin ve Trident füzelerinin) geliştirilmesi ve NATO'nun güçlendirilmesi (üye ülkelerin askeri bütçelerinde heryıl yüzde 3'lük artış yapılması ve Batı Avrupa'ya orta menzilli Cruise ve Pershing-II füzelerinin yerleştirilmesi) konularını sıradan olaylar gibi dile getirmiştir. Mesajda asıl ağırlık, Basra Körfezi bölgesinde ve Güneydoğu Asya'da silahlı müdahale hazırlıklarına verilmiştir. Ama ABD bu müdahale hakkını nereden bulmaktadır? ABD'nin egemen çevrelerinde kimse bu soruyu sormamaktadır. Aslında, müdahale doktrinlerinin uygulanmasında ABD'nin bugüne kadar pek güçlük çektiği de görülmüş değildir. Başkan Carter, "Herhangi bir dış güç tarafından Basra Körfezi bölgesinin kontrolünü ele geçirmek amacıyla yapılacak bir çaba, ABD'nin yaşamsal çıkarlarına bir saldırı olarak kabul edilecektir. Ve böyle bir saldırı, askeri güç de dahil olmak üzere gereken her yolla geri püskürtülecektir," demiyor mu?

Bu açıdan Carter Doktrini, 1947'deki Truman Doktrini ile pekâlâ kıyaslanabilir. Zira her iki doktrin de, askeri ittifaklar kurulmasını ve silahlı müdahaleye hazır olunmasını öngörmektedir.

Carter Doktrini'nin pratikte neler getireceğine dair Cumhuriyet Gazetesi'nin yukarıda naklettimi-

miz sorularına, Sovyet yorumcusu Yuri Gudkov'un bir incelemesi açıklık getirmektedir:

" - Daha önce öngörüldüğü şekilde Hint Okyanusu'nun askersizleştirilmesine hız verilmesi yerine, yeni doktrinle, bu okyanusta ABD'nin donanma gücünün 'artırılması ve güçlendirilmesi', ayrıca, 'Kuzeydoğu Afrika ve Basra Körfezi'ndeki ABD silahlı kuvvetleri tarafından kullanılmak üzere' hava ve deniz üsleri kurulması söz konusudur.

" - Pakistan'a ek askeri ve ekonomik yardım yapılması ve 'bölgedeki diğer uluslarla siyasal ve askeri bağların' güçlendirilmesi öngörülmektedir.

" - Çin'in içerisinde özel bir rol rahibi olacağı yeni bir 'ortak güvenlik çemberi' oluşturulacaktır. Başkan Carter'a göre, Çin Halk Cumhuriyeti 'Asya'da ve Batı Pasifik'te barışın korunmasına yardımcı' olmalıdır.

" - İleride gerektiği takdirde askeri seferberliğin hızla gerçekleştirilebilmesi için mecburi askerlik sisteminin yeniden kurulması.

" - Ve nihayet, diğer ülkelerde yıkıcı faaliyetlere hız vermek için CIA üzerindeki kontrolün gevşetilmesi.

"Tüm bu önerilerde, ABD askeri hegemonyasının canlandırılması ve zor kullanarak 'Pax Americana'nın kurulması hesaplarının etkilerini görmemek mümkün değildir. Salt-2'ye, ABD ile Sovyetler Birliği arasında kuvvet dengesinin sağlanmasını öngördüğü için azgınca karşı çıkmıştır.

"ABD'nin İran'daki pozisyonunun sarsılması ve CIA'nın 'gizli ordusu' aracılığıyla Afganistan'ı 'destabilize' etme hesaplarının boşa çıkması, Washington'u bu kez cepheden saldırıya itmiştir. Her ne kadar bölgede ABD emperyalizminin güven beslediği rejimler varsa da, kitle tabanları olmayan bu rejimlerin her an İran'daki gibi başaşağı edilmesi ihtimali, ABD'yi bu bölgede kendi öz askeri gücünü bulundurma hesaplarına itmiştir.

"Bilindiği gibi, Latin Amerika'da ABD askeri

varlığı, karargahı Florida'nın Key West kentinde bulunan Karayipler Ortak Görev Gücü tarafından; Orta Doğu ve Asya'da ise hızlı-mukabele birlikleri ve Pentagon'un emriyle ve katılımıyla harekete geçen askeri ittifaklarla sağlanmaktadır.

"Hızlı-mukabele kuvvetleri, hareket alanlarına hava veya deniz yoluyla gönderilmektedir. Bu güçlerin ikmali için Hint Okyanusu'nun çeşitli yerlerinde yüzer depolar bulundurulmaktadır. Fakat sabit üsler edinmek için de çabalar sürdürülmektedir. Son iki ay içerisinde bu üsleri elde etmek amacıyla Washington temsilcileri Kenya, Somali ve Umman yöneticilerinin kapılarını sık sık çalmışlardır. Ayrıca, Diego Garcia adasındaki askeri üs de genişletilmiştir.

"ABD Savunma Bakanı Harold Brown'ın Suudi Arabistan, Ürdün, İsrail ve Mısır'ı da içeren Orta Doğu turu, bu bölgede 'Kutsal İttifak' kurma projelerinin yeniden güncelleşmesine yolaçmıştır. İsrail Savunma Bakanı Ezer Weizmann'ın ABD Televizyonu'nda yaptığı bir konuşmada İsrail ile Mısır arasındaki Camp David Anlaşması'nın Ortadoğu'daki 'Amerikan zincirinin ilk halkalarından biri olabileceğini' belirtmesi, meseleye biraz daha açıklık kazandırmıştır. Zincirin diğer halkaları olarak Ürdün, Fas, Sudan ve Suudi Arabistan'a umut bağlandığı anlaşılmaktadır. Bu Amerikan zincirinin amacı, 'Afganistan ve Tahran'da olup bitenlerin diğer Ortadoğu ülkelerinde tekrarlanmaması için bir tampon, bir istihkam yaratılmasıdır'.

"Gerçekten de, İsrail ve Mısır ABD ile askeri işbirliğine ve ona askeri üsler sağlamağa hazır olduklarını çoktan açıklamışlardır. Ancak, böyle bir durumun gerçekleşmesi Washington ile Arap ülkelerinin arasını daha da açabileceğinden, ABD yönetimi planı uygulamaya koymakta tereddüt etmektedir. Çünkü, bu bölgenin petrol üreten ülkeleri, ABD'nin bölgede doğrudan varlığının kendileri için de bir tehlike oluşturabileceğinin farkındadırlar.

ABD'nin 'hayati çıkarları'nı korumak üzere bu bölgede bulundurulacak Amerikan askeri gücünün günün birinde kendi petrol kaynaklarına da el koyabileceği endişesi, en işbirlikçi Arap rejimlerinde dahi mevcuttur. Bu nedendir ki Başkan Carter'ın 'Birlik Mesajı', Küveyt, Irak, Abu Dabi, Ürdün, Suriye, Birleşik Arap Emirlikleri ve bölgenin diğer ülkelerinde geniş tepkilere yolaçmıştır.

"Asya'da ise ABD, bir zamanlar nükleer silah yapımına geçtiği için askeri yardımı kestigi Pakistan'a yeniden askeri ve ekonomik yardımı başlatacağını açıklamış, bir zaman İran'ın bölgede oynadığı 'Basra Körfezi'nin jandarmalığı' rolü için bu ülkeyi aday görmeğe başlamıştır.

"Ancak, Pakistan'daki rejimin de bir gün İran'dakinin akibetine uğrayacağından korktuğu için, Japonya ve Çin'i de Asya planlarına dahil etme konusunda ABD yönetimi büyük titizlik göstermektedir. ABD Savunma Bakanı, önümüzdeki yıllarda savunma harcamalarını artırması için Japonya'ya büyük baskı yapmaktadır. Çin'e ise, askeri amaçlarla kullanılacak malzeme gönderme sözü verilmiştir. Çin'in ittifakının pekiştirilmesi için kendisine ABD Kongresi tarafından 'en çok gözetilen ülke' statüsü tanınmıştır. Fakat Çin'in büyük-güç hesapları Güneydoğu Asya'nın diğer ülkelerinde endişe yaratmağa devam ettiği içindir ki, bu da ABD için diğer ülkeleri tamamen karşısına alma tehlikesini getirmektedir.

"Tüm bunlar, Carter Doktrini ile ortaya konulan yeni hedeflerin, ABD emperyalizmi için kolay kolay gerçekleştirilebilir olmadığını ortaya koymaktadır."*

Nitekim, Afganistan çevresindeki son sıcak gelişmelerde ABD emperyalizminin en güvendiği ve Carter Doktrini'nde özel bir yer tutan Pakistan, "Sovyetler'e ve Afganistan'a karşı askeri gücünü

*) *New Times*, February 1980

pekiştirebilmesi" gerekçesiyle Washington tarafından önerilen 400 milyon dolar'lık yardımı reddetmiştir. Pakistan Devlet Başkanı General Ziya-ül-Hak, ayrıca, Afganistan bunalımının silahla değil, barışçı yoldan çözümlenmesini istediğini belirterek ABD emperyalizminin bu bölgede militarist tırmanmayı hızlandırma hesaplarına büyük ölçüde darbe vurmuştur.

Tüm bu gelişmeler, gerek Ortadoğu ve Asya'daki planları, gerekse dünya çapındaki askeri hegemonya hesapları açısından, Türkiye'yi, ABD emperyalizminin gözünde daha da önemli hale getirmektedir.

Nitekim, ABD tekелci sermayesinin sözcüsü durumunda bulunan bir Amerikan gazetesi, ABD ile Türkiye arasında Savunma İşbirliği Anlaşması'nın imzalanmasının hemen ardından şöyle yazıyordu:

"Güçlü, azimli bir Türkiye, özellikle Rusların Körfez'i iyiden iyiye kuşatmağa çalıştıkları günümüzde Batı savunması için yaşamsal önem taşımaktadır. Türkiye, ABD'nin Sovyetler Birliği üzerine istihbaratının yüzde 30'unu sağlayan bir kara üssü durumundadır. Sovyetler Birliği'nin petrol üreticisi 'yumuşak karnı'nın güneyinde, Arap yarımadasının kuzeyinde, İran'ın batısında ve Bulgaristan'ın doğusunda bulunmasından ötürü coğrafi konumu büyük önem taşımaktadır. Dahası, Sovyet filosunun Akdeniz'e tek giriş yolu olan Boğazlar da Türkiye'nin egemenliği altındadır. Boğazlar'dan geçen Sovyet gemileri hakkında ABD'nin sürekli bilgi toplamasına olanak sağlamasının yanı sıra, bu ülkedeki üsler, Leninsk yakınındaki kozmodrom'daki, Semipalatinsk'teki nükleer deneme yerinde ve Kapustin Yar'daki füze fırlatma merkezindeki faaliyetler üzerine elektronik istihbarat elde edilmektedir. Özellikle geçen yıl İran'daki ABD üslerinin kapatılmasından sonra Türkiye'deki 26 tesisin önemi daha da artmıştır. Türkiye'nin NATO'nun güneydoğu kanadını güvence altında tutma görevini tam yerine

getirebilmesi için, istikrar içinde olması şarttır. Siyasal istikrar yolunda ilk adım ise, ekonomik istikrardır. Bir kısım OECD ülkeleri, İMF ve Dünya Bankası Türkiye'ye ekonomik destekte bulunmaktaysalar da, bunlar yeterli değildir."*

Bölümün başında Cumhuriyet Gazetesi'nden alındı olarak naklettiğimiz sorulara tekrar dönecek olursak, Carter Doktrini'nde ağırlık verilen "Basra Körfezi bölgesinden kasıt nedir? Bu tanımlama Türkiye gibi çevre (perifer) ülkeleri de içermekte midir?" sorusunun cevabı açıkça ortaya çıkmaktadır: Evet, Türkiye'nin ve benzeri çevre ülkelerinin Batı blokundan uzaklaşmaları, "ABD'nin yaşamsal çıkarları" açısından bir saldırı olarak nitelenebilecek, bir dış müdahale olmadan meydana gelecek rejim değişikliklerinde dahi, ABD, Carter Doktrini'ne dayanarak, askeri güç kullanabilecektir.

Aslında, ABD'nin askeri tırmanışa hız vermek için sömürdüğü Afganistan'daki gelişmeleri de yine bu bütün içinde değerlendirmek gerekir. Gerek burjuva ideologlarının, gerekse onların etkisindeki bazı "sol" unsurların yapageldikleri gibi, Sovyetler Birliği'nin Afganistan Devrimi'ni savunmak üzere 1979 sonunda bu ülkeye askeri yardımda bulunmuş olmasını biçimsel değerlendirmek, ABD emperyalizminin değirmenine su taşımaktan başka bir şey değildir. Carter Doktrini'nin, Afganistan'a Sovyet silahlı yardımından sonra açıklanmış olması da aslında bir biçim sorunudur. Zira, baştan beri anlatıldığı gibi, ABD emperyalizmi Başkan Carter'ın Trilateral adamı olarak Beyaz Saray'a girişinden beri militarist bir tırmanış içerisindedir. Başkan Carter'ın Birlik Mesajı'ndaki esaslar yıllardır adım adım uygulanagelmiş, 1978'de devrimci bir atılımla bağımsızlık ve sosyalizm yolunda ileri

*) *International Herald Tribune*, 11 January 1980.

adım atan Afganistan'a karşı CIA'nın "gizli ordusu"yla saldırıya geçilmiştir.

Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu'nun konuya ilişkin açıklamasında bu oyun şöyle sergilenmiştir:

"Emperyalizm, uzun bir süredir Afgan devrimini boğmak için çok yanlı ve silahlı bir saldırıyı sürdürmekteydi. ABD emperyalizmi, feodal-gerici güçleri silahlandırmış, özellikle Pakistan'da eğitilen karşı-devrimci gerillalar eliyle ülkenin bağımsızlığını ve devrimin kazanımlarını yoketmek üzere bir karşı-devrim hareketi başlatmıştı. Emperyalizm ve uluslararası gericilikle aynı doğrultudaki Çin yönetimi de bir başka kanaldan bu saldırıya katılmıştı.

"Afganistan'ın sosyalist ve ilerici-yurtsever güçleri, emperyalizmin bu saldırgan müdahalesine karşı, bağımsızlık ve demokrasi için savaşıyorlar.

"Emperyalizm, Ortadoğu'da aleyhine bozulan dengeyi korumak, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolunda birbiri ardına atılan adımları geriye çevirebilmek için yeni saldırılar planlamaktadır. Özellikle İran'da yediği darbeden sonra ABD emperyalizmi, hazırladığı saldırıya gerekçe bulmak ve Afgan devrimine ve ülkenin bağımsızlığına karşı sürdürdüğü müdahaleyi örtbas etmek için gerçekleri çarpıtmaya yönelik bir yaygara koparmaktadır.

"Emperyalizmin silahlı saldırısı karşısında devrimi ve ülkenin bağımsızlığını korumak üzere Afgan Hükümeti, aralarındaki anlaşmaya dayanarak, Sovyetler Birliği'nden yardım istemiştir. Sovyetler Birliği de, bu anlaşmanın gereğini yerine getirmiş, emperyalizmin ve feodal gericiliğin sürdürdüğü silahlı saldırıyı püskürtmek için savaşan Afgan Hükümeti ve yurtsever güçlerine gerekli yardımı yapmıştır.

"Emperyalizm ile dünyada ve bölgemizdeki işbirlikçilerinin telaşı ve yaygarası, Ortadoğu'da ha-

zırlanan saldırı planının gerçekleştirilebilmesi için yürütülen karşı-devrimci müdahalenin boşa çıkarılmasındadır."*

Kaldı ki, dünya devrimci sürecinin en etkin gücü olan dünya sosyalist sisteminin Afganistan'a proleter enternasyonalizmi ilkeleri çerçevesinde yapmış olduğu yardım, ABD emperyalizminin militarist müdahaleleri gibi, soğuk savaşı körüklemeye, askeri harcamaları artırmaya bahane yaratma amacı güden bir operasyon değildir.

Başta da ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, dünya barışının pekiştirilmesi ve askeri harcamaların azaltılması, silahsızlanma için sürekli yapıcı öneriler getirmişler, bu yolda özveride bulunmuşlardır.

Örneğin ABD'nin askeri harcamaları yukarıda da belirtildiği gibi hızla artırılırken, Sovyetler Birliği'nin askeri bütçesi sürekli azaltılmaktadır. Sovyetler Birliği askeri bütçesi 1979'da 17,2 milyar dolar iken, 1980'de 17,1 milyar dolar'a düşürülmüştür. Askeri harcamaların Sovyet genel harcamalar bütçesindeki payı 1978'de yüzde 7, 1979'da yüzde 6,4 iken 1980'de yüzde 6'ya düşmektedir.**

SBKP Genel Sekreteri ve SSCB Devlet Başkanı Leonid Brejnev, Moskova'da Afganistan'a Sovyet yardımı ve barış davasının savunulması üzerine yaptığı bir konuşmada şunları söylemiştir:

"ABD, sözde rehİN tutulan diplomatları kurtarma bahanesiyle deniz filosunu, devrimci İran'ın kıyılarına çekti, Afganistan'daki olaylara sımsıkı sarıldı. Oysa Bay Carter ve çevresi, Afganistan'da Rusların hiçbir 'müdahalesi' olmadığını, olamayacağını çok iyi biliyor. SSCB, Sovyet-Afgan Dostluk Anlaşması'nı esas almaktadır. Birbiri ardına üç Afgan Hükümeti, ülkenin karşı-devrimci güçlerin

*) *TİP Basın Bildirisi*, 3 Ocak 1980.

***) *Le Drapeau Rouge*, 1e 29 Novembre 1979.

dışarıdan istilasına karşı korunması için bizden ısrarlı yardım isteminde bulundu. Amerikalılar, Çinlilerle elele vererek, Afgan Devrimi ve Güney sınırlarımızın güvenliği için ciddi tehlikeler yaratan ve Afganistan'a Pakistan topraklarından yürütülen askeri müdahalenin öncülüğünü yaptılar. ABD, Afganistan'ın iç işlerine müdahaleyi artırarak sürdürüyor.

"Tüm benliğimle şunu açıklamak istiyorum: Afganistan Hükümeti ve halkına yönelik tüm dış askeri müdahale biçimlerine tamamen son verilir verilmez, askerlerimizi geri çekmeye hazır olacağız. ABD, Afganistan'ın komşularıyla birlikte bunu garanti etsin, işte o zaman Sovyet askeri yardımına gereksinim ortadan kalkacaktır.

"Kardeş ülkelerin birliğinin gücü, sosyalist enternasyonalizmin gücü, Amerikalı, daha sonra da Çinli saldırganlarla savaşında Vietnam halkına gösterilen büyük destekle özellikle ortaya çıkmıştır.

"Sovyetler Birliği'ni hiç kimse korkutamaz. Gücümüz ve olanaklarımız çok büyüktür. Biz ve müttefiklerimiz, kendimizi her zaman koruyabilir, her türlü saldırıya karşı koyabiliriz. Askeri isteriye ve silahlanma yarışı 'doktrini'ne karşı, dünyada barış ve güvenlik için sürekli mücadele doktrinini koyuyoruz. Leninci dış politika bayrağını, barış ve halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı bayrağını, toplumsal ilerleme bayrağını sağlam ve yükseklerde tutuyoruz.

"Dış politikamızın gücü, onun, gerek sosyalist sistem ülkelerinin, gerekse dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun -en başta da sömürge boyunduruğundan kurtulmuş ve yeni, bağımsız yaşamı kurmak için zor bir işle uğraşmakta olan halkların- yaşamsal çıkarlarına uygun düşmesinden kaynaklanıyor. Sağlam barış, devletlerin egemenliğine ve halkların haklarına kesinlikle saygı gösterilmesi ve gerçekten eşit haklara dayalı uluslararası ilişkiler, bu ül-

kelere, en az sosyalist sistem ülkelerine olduğu kadar gereklidir.

"Büyük Hindistan ya da küçük Benin olsun, cumhuriyetçi Cezayir ya da monarşik Ürdün olsun, komşumuz Türkiye ya da çok uzaktaki Brezilya olsun, pek çok Asya, Afrika ve Latin Amerika devletiyle iyi ilişkilerimizi, işbirliğimizi böyle bir temel üzerinde geliştiriyoruz.

"Lenin'in öğütlerine bağlı kalan bizler, özgürlüğünü ve bağımsızlığını koruyan halkların her zaman yanındayız. Ancak yaptığımız yardımdan, hiçbir zaman yardım ettiğimiz ülkelere baskıda bulunmak için yararlanmıyoruz.

"Barışın güçlenmesi ve halkların kurtuluş savaşlarının başarıları, emperyalizmin savaşçı çevrelerinin hoşuna gitmiyor, sosyalist ülkelerle kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesine, Avrupa Genel Konferansı'nın başarılarına nasıl karşılık verdiklerine bakınız: Salt-2 görüşmelerini ve anlaşmanın onayını sürüncemede bırakarak... Sedat'ı Arap birliği cephesini parçalayan bir ihanete kışkırtarak... NATO ülkelerine, bir silahlanma programını zorla kabul ettirerek...

"Barış ve yumuşama ancak azimli politik bir mücadeleyle sağlanabilir. Bu saldırganlığı, ancak barışsever devletlerin gücü ve halkların kararlılığı engelleyebilecektir."*

Türkiye Devleti'ni yönetmekte olanlar, ister emperyalizmin açık işbirlikçisi Demirel iktidarı olsun, ister "ulusal savunma konsepti" iddiaları taşımasına rağmen Türkiye'nin yeniden ABD askeri hegemonyası altına girmesinin yolunu açan Ecevit iktidarı olsun, tutumlarıyla, soğuk savaş ortamının yaygınlaşmasında rol oynamışlardır.

Ancak, böyle bir teslimiyet politikasının halk kitleleri tarafından desteklenmesi ve Türkiye'yi

*) *Yürüyüş*, 4 Mart 1980, sayı 256.

nükleer bir mezarlık haline getirecek bir tutuma sürgit göz yumulması mümkün değildir. Çünkü:

"İşçi sınıfının ve emekçilerin tekelci boyun-duruğa karşı yükselen toplumsal muhalefeti ile karşılaşan, dışta sosyalizmle yarışta üstüste yenilgilere uğrayan emperyalizm, bütün bunlardan daha da ivede olarak sisteme dahil ülkelerde bağımsızlık ve sosyalizme yönelişin önüne geçilmez bir hal alışı ile karşı karşıyadır. Geçen yıllar boyunca Afrika'nın birçok ülkesinde dalgalanmaya başlayan bağımsızlık ve sosyalizme yöneliş bayrağı 1979'da Ortadoğu Bölgesi ile Orta Amerika ülkele-
rinde de ön plana çıkmıştır. 1970'ler, özellikle emperyalist sistemden kopan ve sosyalizme yönelen ülkelerin sayıca lokluğunun dikkati çektiği bir devrimci yükseliş dönemi olmuştur.

"Emperyalizmin yediği darbelerde, Afganistan'-dan Etyopya'ya kadar uzanan bir sıcak hat üzerindeki gelişmeler birinci derecede önem taşımaktadır. Bu bölge dünya petrol üretiminin çok önemli bir bölümünün sağlandığı coğrafi alan olmanın ötesinde, son derece çeşitli toplumsal kaynaklardan beslenen radikal değişim özlemlerinin ve tepkilerin büyük bir etkinliğe sahip olduğu bir bölgedir. Emperyalist merkezler yıllardır dini, etnik tepki ve çıkışları, küçük burjuva radikalizminin yönelişlerini inceden inceye araştırarak, bunları kendi planlarına uygun bir çizgiye sokmaya, anti-komünizme yöneltmeye çalışmaktadırlar.

"Ne var ki, bu politika artık büyük ölçüde iflas etmiş görünmektedir. Nitekim, ABD eski Dışişleri Bakanı Kissinger daha 1979 yılı başlarında verdiği bir demeçte 'Petrol sağlanması sorunu belirleyici, asıl unsur değildir. Asıl, belirleyici unsur, gelişmekte olan ülkelerde ve özellikle Orta Doğu ve Afrika'da Batı yanlısı hükümetlerin birbiri peşisıra çözümleridir... Bu durumda komünist örgütlenme ile radikal akımların birbiriyle bütünleşmesi ve böylece büyük tarihsel değişikliklere

giden yolun açılması sonucuyla karşılaşabiliriz,' diyerek, kendileri bakımından önemli bir tehlikeye işaret etmişti.

"Başta ABD emperyalizmi olmak üzere emperyalizm tüm anti-emperyalist, köklü dönüşümlerden yana güçlerin aynı saflarda toplanmasını, bu büyük tehlikeyi önlemekte üstüste başarısızlıklara uğramaktadır. İsrail-Mısır anlaşmasına yönelen tepkileri hafifletme, Arap ülkelerinin bir bölümünün olsun bu ihanet belgesinden yana açık tutum almasını sağlama girişimleri başarısızlığa uğramıştır. Suriye ve özellikle Irak'ta Baas partilerini komünistlere karşı kışkırtma ve ilerici cepheyi bölme yönünde önemli gelişmeler kaydedilmişse de, emperyalizmin ve gericiliğin, beklediği kesin sonucu elde etmesi mümkün olmamıştır. Lübnan'da Amerikan planının dayatılması hiç yoksa şimdilik başarısızdır.

"İran'da laik-liberal kanat ile müslüman radikallerin birbirine süşürülmesi istenen boyutlara ulaştırılamamış, İran yönetimi ile Tudeh'in öncülüğünü yaptığı işçi sınıfı hareketi istenen ölçüde karşı karşıya getirilememiştir. İran yönetiminin Kürt ulusal hareketinin haklı taleplerini reddeden ve böylece devrimin kazanımlarını tehlikeye düşüren tutumundan uzaklaşması olumlu bir süreci başlatmıştır. Kısacası, anti-emperyalist, köklü dönüşümlerden yana olan güçleri birbirine düşürmeye yönelik operasyonlar hedeflerini bulamamaktadır."*

Tıpkı dünyanın diğer barışsever güçleri gibi, Türkiye barış güçleri ve genel olarak Türkiye'nin emekçi halkı, Türkiye'nin bağımsızlığı, Ortadoğu bölgesinin güvenliği ve dünyada kalıcı bir barış uğrunda, dünyanın diğer barışsever güçleriyle ve halklarıyla birlikte sürdürdüğü mücadeleyi ergeç başarıya ulaştıracaktır.

*) Türkiye İşçi Partisi, *Sorunlarımız, Görevlerimiz: Tek Parti, Tek Cephe*, İstanbul, Şubat 1980

ABD MILİTARİZMİNİN TIR-
MANIŞI, 1979 YILI SONLARIN-
DA AVRUPA'YA YENİ ATOM FÜZELERİ
YERLEŞTİRME DAYATMASIYLA, ÖTE YAN-
DAN EMPERYALİZMİN KALELERİNİN TEKER
TEKER ÇÖKTÜĞÜ ORTADOĞU ÜLKELERİNDE YE-
NİDEN FESAT VE KARIŞIKLIK İHRAÇI ETMEK SU-
RETİYLE DAHA DA TEHLİKELİ BOYUTLARA ULAŞ-
MIŞ, DÜNYA YENİDEN "SOĞUK SAVAŞ" ATMOSFERİ-
NE SOKULMUŞTUR, BİR YANDAN TÜM İNSANLIĞI BİR
NÜKLEER KATASTROFA SÜRÜKLEYECEK SİLAHLANMA -
LARA GİDİLİRKEN, BİR YANDAN DA ANTI - KOMÜ-
NİZM VE ANTI - SOVYETİZM, 2. DÜNYA SAVAŞI
SONRASINDAKİ UYGULAMASINA RAHMET OKU-
TACAK DÜZEYLERE ULAŞTIRILMAKTADIR.
BU YENİ BROŞÜRÜMÜZ, BU İSTERİ OR-
TAMINDA KİMİN BARIŞTAN, KİMİN SA-
VAŞTAN YANA OLDUĞUNU BİR KEZ
DAHA GÖSTERMEK ÜZERE YA-
ZILMIŞTIR.